

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

BLEKINGE LÄN.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

Några förändringar uti länets gränsförhållanden hafva icke under den period, som denna berättelse omfattar, inträffat. Länets hela ytvidd utgör således 26,3891 kvadratmil, hvaraf 1,0418 kvadratmil sjöar och vattendrag. Länets egovidd är 586,609 tunnland, hvaraf under 1880 åkerjorden utgjorde 111,134, naturliga ängen 28,503 och skogbärande mark 315,446 tunnland samt återstoden betesmark och impedimenter. Åtskilliga förändringar med ängens, skogbärande markens och betesmarkens förvandlande till åker hafva väl under perioden inträffat; men som utredning derom icke stått att vinna, kunna dessa förändringar icke till siffran angifvas.

Angående länets *allmänna naturbeskaffenhet* och *jordmån* finnes icke annat att tillägga till hvad senaste femårsberättelsen derom upplyser, än att, enligt hvad geologiska undersökningar, verkställda inom länet under 1885 och innevarande år, gifva vid handen, flerstädes påträffats åker- eller lermergel, synnerligast uti floddalarne uti sådana lager, att dess användande såsom förbättringsmedel för åkern med stor fördel kan ega rum.

Klimatet är jmförelsevis mildt och torrt. Medeltemperaturen och nederbördsmängden under olika tider af perioden angifvas af följande tabeller:

Medeltemperaturen, enligt Celsii termometer, för staden Karlshamn under åren 1880—1885.

	Jan.	Febr.	Mars.	April.	Maj.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	År.
1880.....	— 2°3	+ 1°1	+ 1°3	+ 5°4	+ 10°0	+ 14°7	+ 16°9	+ 17°6	+ 14°2	+ 4°0	+ 2°9	+ 0°3	+ 7°18
1881.....	— 5°2	— 3°6	— 2°1	+ 1°5	+ 10°1	+ 14°2	+ 16°0	+ 13°7	+ 11°4	+ 5°8	+ 5°5	+ 2°5	+ 5°82
1882.....	+ 2°6	+ 2°2	+ 4°7	+ 5°7	+ 10°6	+ 14°4	+ 17°7	+ 16°2	+ 13°7	+ 8°4	+ 2°0	— 1°6	+ 8°05
1883.....	— 0°5	+ 1°0	— 2°6	+ 4°2	+ 9°7	+ 15°6	+ 17°0	+ 15°1	+ 12°3	+ 8°1	+ 5°1	+ 1°0	+ 7°17
1884.....	+ 1°4	+ 1°9	+ 2°3	+ 3°4	+ 9°9	+ 13°9	+ 16°7	+ 15°5	+ 14°2	+ 8°7	+ 0°7	+ 1°3	+ 7°49
1885.....	— 1°2	+ 0°8	+ 1°8	+ 6°4	+ 8°2	+ 14°4	+ 17°3	+ 13°5	+ 11°4	+ 6°4	+ 1°9	+ 0°5	+ 6°78

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-23.
1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.....	1.
2. Invånare.....	2.
3. Näringar.....	4.
4. Kommunikationsanstalter och varubyten.....	10.
5. Kameralförhållanden.....	13.
6. Politi.....	13.
Tabellbilagor	24-34.
Tab N:o 1. Folkmängd.....	24.
Tab N:o 2. Allmänna vägar och skjutsning i Blekinge län åren 1881-1885.....	25.
Tab N:o 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m.m. i Blekinge län år 1885.....	26.
Tab N:o 4. Egendomar af fideikommissnatur i Blekinge län år 1885....	27.
Tab N:o 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag i Blekinge län år 1885.....	27-28.
Tab N:o 6. Egendomar tillhörande främmande magters undersåtar i Blekinge län år 1885.....	28.
Tab N:o 7. Brandförsäkrings-inrättningarnes verksamhet i Blekinge län åren 1881-1885	29.
Tab N:o 8. Fromma stiftelser, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjukkassor och dermed jämförliga inrättningar i Blekinge län åren 1881-1885.....	29-34.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

BLEKINGE LÄN.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

Några förändringar uti länets gränsförhållanden hafva icke under den period, som denna berättelse omfattar, inträffat. Länets hela ytvidd utgör således 26,3891 kvadratmil, hvaraf 1,0418 kvadratmil sjöar och vattendrag. Länets egovidd är 586,609 tunnland, hvaraf under 1880 åkerjorden utgjorde 111,134, naturliga ängen 28,503 och skogbärande mark 315,446 tunnland samt återstoden betesmark och impedimenter. Åtskilliga förändringar med ängens, skogbärande markens och betesmarkens förvandlande till åker hafva väl under perioden inträffat; men som utredning derom icke stått att vinna, kunna dessa förändringar icke till siffran angifvas.

Angående länets *allmänna naturbeskaffenhet* och *jordmån* finnes icke annat att tillägga till hvad senaste femårsberättelsen derom upplyser, än att, enligt hvad geologiska undersökningar, verkställda inom länet under 1885 och innevarande år, gifva vid handen, flerstädes påträffats åker- eller lermergel, synnerligast uti floddalarne uti sådana lager, att dess användande såsom förbättringsmedel för åkern med stor fördel kan ega rum.

Klimatet är jmförelsevis mildt och torrt. Medeltemperaturen och nederbördsmängden under olika tider af perioden angifvas af följande tabeller:

Medeltemperaturen, enligt Celsii termometer, för staden Karlshamn under åren 1880—1885.

	Jan.	Febr.	Mars.	April.	Maj.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	År.
1880.....	− 2°3	+ 1°1	+ 1°3	+ 5°4	+ 10°0	+ 14°7	+ 16°9	+ 17°6	+ 14°2	+ 4°0	+ 2°9	+ 0°3	+ 7°18
1881.....	− 5°2	− 3°6	− 2°1	+ 1°5	+ 10°1	+ 14°2	+ 16°0	+ 13°7	+ 11°4	+ 5°8	+ 5°5	+ 2°5	+ 5°82
1882.....	+ 2°6	+ 2°2	+ 4°7	+ 5°7	+ 10°6	+ 14°4	+ 17°7	+ 16°2	+ 13°7	+ 8°4	+ 2°0	− 1°6	+ 8°05
1883.....	− 0°5	+ 1°0	− 2°6	+ 4°2	+ 9°7	+ 15°6	+ 17°0	+ 15°1	+ 12°3	+ 8°1	+ 5°1	+ 1°0	+ 7°17
1884.....	+ 1°4	+ 1°9	+ 2°3	+ 3°4	+ 9°9	+ 13°9	+ 16°7	+ 15°5	+ 14°2	+ 8°7	+ 0°7	+ 1°3	+ 7°49
1885.....	− 1°2	+ 0°8	+ 1°8	+ 6°4	+ 8°2	+ 14°4	+ 17°3	+ 13°5	+ 11°4	+ 6°4	+ 1°9	+ 0°5	+ 6°78

Nederbördsmängden, uttryckt i millimeter, för staden Karlshamn under åren 1880—1885.

	Jan.	Febr.	Mars.	April.	Maj.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Ok.	Nov.	Dec.	År.
	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.
1880.....	6.3	46.3	8.3	22.3	11.4	27.1	70.3	10.9	71.5	92.6	89.5	69.5	525.6
1881.....	12.1	43.3	25.0	11.3	24.0	49.0	46.3	61.3	34.3	66.0	52.6	31.4	458.4
1882.....	25.1	24.6	39.4	32.0	19.3	80.3	61.4	99.9	23.1	56.2	74.1	53.9	589.3
1883.....	32.5	13.3	25.3	35.3	45.4	47.3	112.7	64.4	63.9	56.0	71.6	41.6	609.6
1884.....	61.1	40.7	54.3	18.0	36.7	33.4	80.6	43.4	33.5	67.5	32.0	49.1	550.3
1885.....	23.6	45.7	26.0	15.7	31.3	49.3	30.0	72.0	74.6	98.3	23.7	12.4	503.6

Dessa temperatur- och nederbördsförhållanden äro sådana, som de iakttagits i Karlshamn; men uti östra delarne af länet äro de något olika och visa, i likhet med Kalmar län, väsentligt mindre nederbörd än i länets mellersta och vestra delar.

Beträffande *torfmossars* förekomst inom länet och *skogarnes* beskaffenhet hänvisas äfven till hvad uti senaste femårsberättelsen derom finnes ordadt.

I afseende å *länets indelningar* hänvisas jemväl till föregående femårsberättelserna; och upptagas således här endast de förändringar, som under perioden inträffat, nemligen:

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt bref af den 12 december 1879 förklarar, att *Ronneby* dåvarande köping skulle vara stad under egen Rådstufvu-Rätt och Magistrat samt med de fri- och rättigheter i öfrigt, hvilka tillkomme rikets stapelstäder, men att, innan dessa förmåner finge åtnjutas, köpingen skulle hafva fullgjort vissa föreskrifna vilkor i afseende å uppförandet af nödiga byggnader m. m., så har, efter det dessa vilkor blifvit fullgjorda, Kungl. Maj:t i nådigt bref den 27 januari 1882 förklarar *Ronneby* köping vara stad från och med månaden näst efter den, i hvilken borgmästare derstädes blifvit utnämnd och förordnad. Den 10 november samma år blef borgmästare i nåder utnämnd och den 1 derpåföljande december kom alltså *Ronneby* i åtnjutande af sina sålunda förvärfvade stadsrättigheter; men stapelstadsrätten tog sin början först den 1 januari 1883, sedan tullförvaltaren der blifvit utnämnd.

Den genom nådiga brefven den 27 mars 1872 och 2 maj 1873 förordnade utbrytningen af *Ringamåla* annexförsamling

från *Asarum* har under femårsperioden fullständigt genomförts, sedan annexförsamlingens nya kyrka blifvit fullbordad och nyårsdagen 1883 invigd samt komministern sin befattning i församlingen tillträd. Härigenom har denna församling sålunda äfven i kyrkligt hänseende blifvit från förra moderförsamlingen skild. Genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 28 november 1884 har denna kommun fått bibehålla den redan förut antagna benämningen *Ringamåla*.

Till följd af nådigt bref den 4 april 1884 har ön *Hanö*, om $\frac{1}{4}$ mantal, från 1885 års början, såväl i kyrkligt och kommunalt hänseende som äfven i jordeboken, öfverflyttats från *Sölvesborgs* till *Mjellby* kommun.

Genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 28 november 1884 har förordnats, att den i jordeboken upptagna socknen »*Ljckebys*» skulle uteslutas ur jordeboken och de under socknen förda hemman och lägenheter upptagas inom *Lösens* socken.

I administrativt och judicielt hänseende hafva i *Mörrums* socken belägna kronoskattehemmanen N:o 1—10 *Vekerum*, om tillhopa $5\frac{1}{2}$ mantal, samt utsocknefrälsehemmanet N:o 1 *Räfvabygget* om $\frac{5}{8}$ mantal, jemlikt nådigt bref af den 16 maj 1884, från påföljande års ingång blifvit förlagda från *Bräkne* till *Listers* härad och domsaga, under vilkor dock, att egarne af ifrågavarande hemman frånträdde den på hemmanen belöpande andel i besittningsrätten intill år 1900, af *Bräkne* härads fastighet $\frac{3}{8}$ mantal *Hoby* samt att den hemmanen nu åliggande väg- och brohållningsskyldighet fortfarande skulle utgöras i enlighet med gällande vägdelnings, intill dess ändring deri gjorts af annan anledning, än de ifrågavarande hemmanens afskiljande från *Bräkne* härad.

Enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 17 april 1885 har förordnats, att från och med 1886 års ingång dels *Östra* och *Medelstads* härads fögderi skulle benämnas »*Blekinge Östra fögderi*» samt *Bräkne* och *Listers* härads fögderi »*Blekinge Vestra fögderi*», dels ock att *Hoby* socken i *Bräkne* härad skulle benämnas »*Bräkne-Hoby*».

Några andra förändringar i administrativt, judicielt, kyrkligt eller kommunalt hänseende hafva icke under perioden förekommit, men, beträffande åtskilliga oregelbundenheter afhjelpande, hafva underdåniga förslag ingifvits, ännu beroende af nådig pröfning.

2. Invånare.

Tabellen N:o 1 lemnar redogörelse för länets folkmängdsförhållande. Häraf framgår att folkmängden, som, enligt mantalslängderna, utgjorde för år 1875: 130,686 och för år 1880: 136,211 personer, vid 1885 års utgång tillväxt med 3,250 personer till 139,461, hvilken tillväxt är nära dubbelt mindre än under nästföregående femårsperioden. Denna tillväxt fördelar sig så, att folkmängden på landsbygden förökats med endast 629, men i städerna med 2,621 personer, hvilket missförhållande dock får tillskrifvas den omständigheten, att *Ronneby*, hvilken förut såsom köping räknats till landsbygd, sedan 1882 förändrats till stad, hvarföre tillväxten å landsbygden rätteligen bör beräknas till 2,419 personer mot 831 i städerna. Folkmängdstillväxten fördelar sig sålunda, för:

Karlskrona.....	397.	
Karlshamn.....	295.	
Sölvesborg.....	8.	
Ronneby.....	131	831.
Landsbygden.....	2,419.	3,250.

Såsom vanligt öfverskjuter folkmängden, beräknad efter hushörslängderna, den som grundats på mantalslängderna. Skillnaden vid periodens slut uppgår till 610 personer.

Jemförd med ytvidden, har länet i medeltal en befolkning af omkring 5,500 personer på hvarje kvadratmil land. Tätheten af befolkningen är mycket olika och aftager i synnerlig mån, ju

mer man aflägsnar sig från kusterna. Tätast befolkade äro socknarna vid strandbygden, såsom Mjellby, Torhamn, Listerby och Ysane, samt glesast de mot Småland gränsande, såsom Hjortsberga, Kyrkhult, Öljuhult med flere, af hvilka t. ex. Mjellby har öfver 10,000, men Hjortsberga endast omkring 2,200 invånare på kvadratmil.

Utflyttningar till utlandet hafva under perioden i hög grad tilltagit. En stor del har varit föranledd af arbetsanställningar i Danmark och Tyskland, dit de lockats af högre arbetsförtjenst; men det största antalet har, synnerligast under periodens första år, haft Amerika till mål. Antalet af de under perioden utflyttade har uppgått:

1881 till.....	1,032.
1882 »	1,315.
1883 »	996.
1884 »	893.
1885 »	975.

Väsentligaste anledningarne till emigrationen till Amerika torde sökas till störste delen i den äfventyrlusta, som under senare tiden, synnerligast bland den yngre arbetsföra delen af befolkningen, gjort sig gällande, samt uti öfverspända förhoppningar att uti det främmande landet åtnjuta större frihet och bereda sig förmånligare utkomst. Mången, både gammal och ung, drages jemväl dit genom förespeglingar af fränder, hvilka före dem emigrerat.

För att åskådliggöra förhållandet med och verkningarna af utflyttningarna till Tyskland och Danmark har för åren 1881, 1882 och 1883 blifvit utredt, att

under år 1881 utflyttat: till Tyskland.....	201
till Danmark.....	257 458,

af hvilka 21 qvinnor, hvilka blifvit i utlandet rådda med barn, och 20 andra personer hemskickats, för att af de kommuner, dit de skulle höra, omhändertagas;

under år 1882 utflyttat: till Tyskland.....	178
till Danmark.....	349 527,

af hvilka 18 qvinnor med sina uti utlandet förvärfvade barn och 14 andra personer hemsändts; samt

under år 1883 utflyttat: till Tyskland.....	178
till Danmark.....	469 647,

hvaraf 27 qvinnor med sina i utlandet födda barn samt 24 andra personer till sina kommuner här i länet hemskickats.

I afseende å *folklynne* och *seder* återopas hvad derom uti förra femårsberättelsen blifvit anmärkt.

Skismatiska rörelser hafva icke inom länet uti någon nämnvärd grad under perioden tilltagit. Metodistförsamlingen i Karlskrona, som vid förra periodens slut räknade 331 medlemmar, hade vid 1885 års slut ett antal af 416 personer, af hvilka, enligt lemnad uppgift, 289 voro i full förening med församlingen och öfriga 127 »på prof». Församlingens medlemmar hafva inrättat en söndagskola för sina barn. Uti Nätraby socken begagna baptisterne fortfarande sitt der uppförda kapell; och i Karlskrona hafva de äfven en lokal inrättad för sina sammankomster. Några nya församlingar hafva icke under perioden bildats, vare sig i förutnämnda eller andra riktningar; men af öfriga dissenters hafva lektor Waldenströms religiösa åsigt vunnit ett ej obetydligt antal bekännare, synnerligast i skärgården och jemväl i någon mån å öfriga landsbygden. Inom

skärgården taga dessa skismatiska rörelser mesta fart och der verka ock åtskilliga kolportörer såväl från Evangeliska Fosterlandsstiftelsen som från andra lärosekter; och att dessa rörelser inom skärgården hafva sin gynsammaste terräng, är en gifven följd af befolkningens svårighet att besöka sina merendels på fastlandet aflägsse belägna kyrkor och sjülasörjare. Emellertid hafva dessa skismatiska rörelser i ganska hög grad bidragit till ökandet af sedlighet och nykterhet hos befolkningen.

En annan omständighet, som synes äfven hafva haft välgörande verkningar, synnerligast bland arbetarebefolkningen, är de under de senare åren mångenstädes bildade »*Good-Templar*»-sällskapen, hvilka hufvudsakligen hafva till ändamål att främja nykterheten.

Allmogebefolkningens *lefnadsvanor*, *drägter* och *byggnads-sätt* hafva under senare tider förändrats uti många hänseenden, allt efter tidsförhållandena och de nya bruken och moderna. Lefnadsvanorna blifva allt mer och mer yppiga. De gamla drägterna äro nästan öfver allt bortlagda och i stället antagna nymodiga tyg och »köpstadssnitten». De nya boningshusen uppföras numera merendels både rymligare och sirligare än förr. Nyare tiders bruk och kulturtillstånd samt lättad tillgång till anskaffande af penningar hafva vållat dessa förändringar, hvilka till stor del äro en orsak till välståndets försämrande hos allmogen.

Sockenbibliotek finnas i alla landtkommuner, utom uti Torhamns, Jemjö, Förkärla, Öljuhults och Ringamåla; det största i Hjortsberga på 1,300 band. Anslag hafva under perioden till sådana utgått från 11 kommuner, det högsta anslaget med 175 kronor och det lägsta med 10 kronor för år. Uti flere kommuner betalas viss, lägre afgift för rättigheten att ur biblioteken låna böcker, i andra kommuner utlemnas böckerna till låns utan afgift. Dessa bibliotek anlitas mer och mindre flitigt, beroende dels af boksamlingarnes storlek och dels, såsom det vill synas, af afgifts uttagande.

Uti städerna finnas följande boksamlingar:

i *Karlskrona*: Allmänna läroverkets bibliotek, uppgående till omkring 14,000 band, hvilket är för allmänheten på vissa tider tillgängligt; det bibliotek som tillhör Arbetareföreningen och skall innehålla omkring 900 band, samt stadsförsamlingens folkskolas boksamling med 287 band;

i *Karlshamn*: ett stadens länbibliotek om 1,812 band, tillkommet genom enskilda tillskott för att allmänheten tillhandahållas, och Handtverksföreningens bibliotek å 833 band.

i *Ronneby*: ett lånebibliotek, till allmänhetens gagn, å 750 band; och

i *Sölvesborg*: en Arbetareföreningens boksamling, tillgänglig äfven för utom föreningen stående personer och en annan boksamling, tillhörig en Goodtemplar-orden derstädes.

Det bibliotek, som i Karlskrona förut innehafts af »Bildningscirkeln» och sedermera öfvergått till »Sällskapet för nytta och nöje», har sedan 1881 icke varit för allmänheten tillgängligt, utan efterhand afyttrats.

Några *skarpsskytteföreningar* finnas icke numera inom länet.

Hvad beträffar *helsotillståndet*, har detta under perioden varit temligen godt. Epidemier af någon synnerlig betydhet hafva icke förekommit. Såsom vanligt hafva tyfoidfibrar, skarlakansfebrar, difteri och mera sällan smittkoppor här och der isynnerhet inom den fattigare klassen årligen förekommit.

3. Näringar.

A) **Jordbruket.** I enlighet med de af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande ärligen lemnade uppgifter å väderleks- och skördoförhållandena under hvarje år under perioden meddelas följande:

1881. Efter 1880 års regniga och med froster omvexlande höst, då höstsädet måste nedläggas uti illa beredd jord, följde en kall och ogynsam vår, under hvilken äfven vårsädet erhöll svag utveckling. Sommaren var regnig och bergningsvädret, synnerligast under början af hösten, ofördelaktigt. Följden deraf blef, att skörden mer eller mindre skadades samt säden erhöll dålig vigt och mörk färg. Potatisafkastningen var väl temligen god, men sjelfva frukten var angripen af torröta. Grässkörden blef underhållig och gränsade till missväxt. Halmtillgången var jemväl klen, så att foderbrist uppstod. Skörden i sin helhet ansågs hafva utfallit *under medelmåttan*.

1882. Höstsäden nedlades under särdeles gynsamma förhållanden. En mild vinter samt en frostfri vår med stark värme, omvexlande med ymniga regn, bidrog till kraftig utveckling af såväl gräs som säd och rotfrukter. Under bergningstiden föll väl mycket regn vid rågskörden, men i öfrigt var bergningsvädret gynsam. Gräs och säd blefvo alltså af god beskaffenhet; men potatisen gaf klen skörd och var dessutom mångenstädes skadad af torröta. Skörden i sin helhet ansågs hafva utfallit *betydligt öfrer medelmåttan*.

1883. Såväl höst- som vårsäde nedlades under gynsamma förhållanden. Första delen af våren regnig, sista delen af maj samt hela juni mycket varma, så att gräs och säd starkt utvecklades. I juli ringa värme och mycken nederbörd, som fortsatte under bergningstiden, så att skörden af säd blef, särdeles å sidländ jord, dels ofullständigt och ojemnt mogen, dels ock af mindre god beskaffenhet. Potatisen var angripen af torröta och lemnade klen skörd. Grässkörden var medelmåttig. Allmänna omdömet om skörden i sin helhet: *medelmåttig*.

1884. Höstsädet nedlades under ogynsam väderlek, men vintern var blid och snöfattig och våren frostfri och fördelaktig, äfven för vårsädets nedläggande. Vår och sommar varma med omvexlande, ehuru sparsamma regn. Under juli inträffade en stark frostnatt, som dock endast skadade potatisen på sidländare, illa afdikad jord. Bergningsvädret vackert. Skörden af gräs och säd blef derföre *god*, af potatisen *medelmåttig* och af öfriga rotfrukter *god*.

1885. Höstsädet utsådes under gynsam väderlek. Vintern ej ofördelaktig, men våren frostig och kall intill midten af maj, hvarefter ända intill slutet af juli rådde stark värme med omvexlande regn, så att växterna kraftigt utvecklades. Efter juli inträffade dock ostadig väderlek med mer och mindre stark nederbörd och kylig luft, hvilket vållade, att säden blef ojemnt mogen och illa bergad. Potatisen var mycket skadad af torröta. Skörden i sin helhet ansågs hafva blifvit, såväl af säd som af gräs och rotfrukter, *medelmåttig*; men säden såsom handelsvara af sämre beskaffenhet.

Under hvarje af dessa år hafva skördarne utfallit så, att säd kunnat utföras till försäljning, dock i betydligaste mån under 1882—1884. Fodertillgången har varit tillräcklig under de fyra sista åren af perioden. Såsom ofördelaktigt för jordbruka-

ren bör dock framhållas, att prisen på spannmål ständigt och i betänklig grad varit i nedgående.

I afseende å de sifferuppgifter, som kunna tjena till närmare belysande af jordbrukets utveckling och skördarnes utfallande inom länet, hänvisas till de tabeller och öfriga uppgifter, som ärligen blifvit genom Statistiska Centralbyrån lemnade uti »Bidrag till Sveriges officiella statistik». Derutöfver torde böra framhållas, att jordens *odling* allt mer och mer ärligen ökas, hufvudsakligast till följd af vattensjuka markers afdikningar.

För att befrämja sådana *afdikningar*, har länets hushållningssällskap lemnat såväl anslag som lån. Intill år 1884 utgjorde anslaget ärligen 500 kronor, hvarmed bekostades för enskilde requirenter arvode till statens landbruksingeniörer för undersökningar. Sedan 1884 har detta anslag höjts till 1,500 kronor, hvarmed sällskapet skulle bekosta icke allenast arvodet för sjelfva undersökningarna utan äfven lösen för uppgörandet af planer och profilritningar till de tillämnade afdikningarna. Sistnämnda anslag har blifvit beviljad för tiden till och med 1889.

Som lån för odling af sankmarker i ringare omfång icke kunde påräknas af statens lånefond för odling af vattensjuka trakter, anslog sällskapet 1884 ett belopp af 10,000 kronor, för att användas såsom låneunderstöd till mindre bemedlade jordbrukare i länet, i och för befrämjande af dikning och torrläggning till odling af sankmarker mot vilkor, att Statens landbruksingeniörer skulle uppgöra arbetsplanerna efter de grunder, som för åtnjutande af odlingslån ur statsmedel blifvit stadgade; att lån ur denna fond finge beviljas endast i det fall, att arbetet vore af den ringa utsträckning, att odlingslån af statsmedel ej kunde påräknas; att länet icke finge öfverstiga dikningskostnaden; att länet skulle lemnas räntefritt i två år, men sedermera amorteras med $\frac{1}{8}$ af kapitalet och 5 % ränta ärligen; samt att, derest arbetet icke inom förelagd tid blefve verkställt, länet skulle återgåldas efter 6 månaders uppsägelse jemte 6 % ränta från lyftningsdagen.

Dessa åtgärder synas hafva redan haft stort inflytande på afdikningars verkställande inom länet, enär under år 1885 antalet ansökningar om undersökning af sankmarkers afdikande så ökats, att landbruksingeniören icke medhunnit, utan måst uppskjuta åtgärder med en stor del deraf. Af de medhunnna afdikningsplanerna är en af större betydenhet under verkställighet, nemligen Björkerydssjöns sänkning och upprensning af viss del utaf Nättrabyån, till hvilket arbete af statens odlingsfond 1885 beviljats låneunderstöd under vanliga vilkor med 12,000 kronor. Enligt kostnadsförslaget skulle afdikningen och odlingen i sin helhet medföra en kostnad af 17,650 kronor. Genom detta arbete hade 627·21 kvadratref beräknats blifva odlingsbara. Dessutom har af det utaf riksdagen för år 1885 beviljade anslag för torrläggning utaf sådana vattensjuka marker, som, utan att kunna med fördel odlas, sprida frostsador öfver omgifvande nejd, i och för afdikning af en mosse, tillhörande Hasselstad, Ettebro och Möllenäs uti Ronneby socken beviljats ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 2,700 kronor. Afdikningen af denna mosse, som skulle innehålla i rymd 907·52 kvadratref, hade beräknats kosta 8,130 kronor.

Af hushållningssällskapets förutnämnda lånefond hafva två lån å tillsammans 1,500 kronor under åren 1884 och 1885 beviljats.

För att vidare befrämja dessa afdikningar, har nämnda sällskap under hela perioden bekostat löner till två dikningsförmän, med tillsammans 700 kronor årligen. Dessa dikningsförmän ålåge, att på enskildes requisitioner mot dagarvode af 2 kronor 50 öre på egen kost, men eljest mot 1 krona 50 öre, samt fri skjuts och fritt logis biträda landtmän med dräneringar och dikningsarbeten.

Under år 1884 har sällskapet för beredande af *geologiska undersökningar* inom länet anordnat för hvarterdera af åren 1885, 1886 och 1887 ett anslag af 1,500 kronor. Dessa undersökningar, hvilka genom Sveriges geologiska byrå verkställas, hafva under 1885 påbörjats och bland annat visat, hvad man hittills icke förmodat, att mångenstädes, synnerligast i floddalarna finnas viktiga mergeltillgångar.

Med *kemiska stationen* i Kalmar har under hela perioden varit gällande det aftal, att, mot ett anslag af 1,000 kronor årligen från hushållningssällskapet, länets näringsidkare skulle vara berättigade att enligt bestämd taxa få länets jordarter och jemväl andra föremål analyserade samt *frökontroll* verkställd. Stationens biträde har dock icke i synnerlig mån varit anlitat, sannolikt af den anledning, att taxan ansetts vara för hög.

Sedan ett nytt formulär för *jordbruksstatistiken* blifvit af Kungl. Maj:t fastställt, har sällskapet för att erhålla ett i möjligaste mätto tillförlitligt material för uppgifterna, anslagit 400 kronor årligen i fyra år till bekostande, genom en dertill antagen landtmätare, af primäruppgifters insamlande för ett af länets fyra härad årligen.

Åkerns brukningssätt är olika i skilda delar af länet och betingas af särskilda vexlande förhållanden.

I kustbygden och till en del äfven i mellanbygden börjar äfven hos de mindre jordbrukarne ett mer eller mindre fullständigt vaxelbruk med periodiskt återkommande artificiella gräsvallar, att allt mera undantränga det gamla treskiftesbruket. Det blekingska vaxelbruket inrymmer i allmänhet åt höstsåden större plats än som är fallet i de flesta andra delar af landet, enär uti omloppen, antingen de äro 7—8, eller 9-åriga, nästan alltid förekomma 2 höstsådeskiften, hvaraf det ena ofta på vallbrott efter förut under samma år skördadt gräs. Trädans plats intages ofta af blandsäd med hafre och vicker, som skördas till grönfoder eller till hö. Med hvarje år utsträcker allt mera odlingen af hvete, hvartill kustbygdens jord visar sig särdeles lämplig, och blifver denna sädesart här ofta af ovanligt god beskaffenhet. Hafre odlas betydligt till export.

Från det mer eller mindre ordnade vaxelbruk, som uti länets bördigare delar börjar blifva allmänt, göres undantag i Listers härad, der en högt drifven och allmänt förekommande bränvinsbränning framkallat en öfverdrifven potatisodling på bekostnad af foderväxter och till föga båtnad för jordbruket i denna trakt.

Uti den så kallade skogsbygden vidhålls fortfarande det gamla treskiftesbruket af den anledning, att matjorden derstädes i allmänhet är så grund och älfven af så otjenlig beskaffenhet, att hvarken klöfver eller gräsväxter med fördel derå kunna odlas, utan hemtas fodertillgången uteslutande från naturliga slätterängar, i skogsbackar eller å mossar. Det derå vunna

höets redan i sig sjelf klena beskaffenhet försämras ytterligare genom den hos allmogen inrotade fördomen att höet bör få mogna, innan det skördas, hvaraf följden är, att höslätter oftast icke företages förrän efter sädesskörden. Sedan gammalt egendomsliga för provinsen äro sena sänningstider, så väl om våren som om hösten. Sällan verkställdes i äldre tider vårsådden af allmogen tidigare än efter första veckan i juni och allmännaste sänningstiden om hösten var i oktober. Ehuru riktigare sänningstider alltmere nu börja att iakttagas, torde ännu på mångt ställe öfverhöfvan sent — stundom inuti november månad — företagen sådd vara orsak till mindre väl utfallande skörd.

Såsom något egendomsligt torde få nämnas, att på några af de stora öarna i skärgården rågen ej sås förr än i december månad, och uppgifves såsom skäl härtill den omständigheten, att kreaturen måste gå ute så länge marken är bar och att man saknar tillgång att genom stängsel freda åkrarne.

I anseende till de för länet egendomsliga terrängförhållandena äro åkrarne ofta belägna på eller under branta backslutningar eller instängda mellan bergbildningar. Häraf följer, att botten-syra och källsprång äro bland de viktigaste olägenheter, blekingska jordbruket har att bekämpa, och har derföre sedan gammalt täckdikning med sten, äfven hos den mindre jordbrukaren, varit allmän. Numera börjar alltmere en systematisk dränering med tegelrör att begagnas å de större gårdarne och det är att hoppas, att exemplet deraf äfven skall sprida sig till allmogen. Hushållningssällskapets åtgärd att aflöna 2 dikningsförmän, som mot billig dagspenning tillhandagå allmänheten, kan sägas i väsentlig mån hafva befrämjat dräneringens allmänare spridning, enär svårigheten att erhålla till utförandet deraf fullt kompetenta personer förut lagt ett stort hinder i vägen för dylika arbeten.

Förtroendet till *artificiella gödningsämnen* är i ständigt stigande och användandet deraf kan numera sägas vara allmänt, äfven bland de mindre jordbrukarne.

Trädgårdsskötseln omhuldas fortfarande inom länet genom hushållningssällskapets åtgärder. En länsträdgårdsmästare med 2,000 kronor i årlig lön och ett biträde med 150 kronor årligt arvode samt ersättning för skjutskostnaderna åligger att efter förvaltningsutskottets förordnande tillhandagå allmänheten vid anläggningar af trädgårdar, planteringar, m. m. mot det de hos requirenten erhålla kost och logis fritt. De skola ock på requisition anskaffa åt requirenterne fruktträd, bärbuskar och prydnadsplanter mot af förvaltningsutskottet bestämdt pris. För uppköp och spridande af ädla fruktträd, att kostnadsfritt utdelas till folkskolor och mindre bemedlad allmoge, äro 500 kronor årligen af sällskapet anslagna. Under år 1885 har sällskapets utgift för omförmälda ändamål uppgått till ett sammanlagdt belopp af 4,229 kronor 10 öre.

Till *humleodlingens* främjande har hushållningssällskapet för år 1885 anslagit 500 kronor samt bekostat reseersättning till länsträdgårdsmästaren för inhemtande af närmare kannedom om humleskötseln och de humlesorter, hvilka företrädesvis lämpade sig att här odla. En humlegård har på sällskapets bekostnad anlagts å Elleholms egendom i Listers härad.

För *biäfveln* har sällskapet anslagit ett årligt belopp af 200 kronor till lön åt en undervisare, som jemväl skulle vara förbunden hålla bigård samt biträda allmänheten med råd och upplysningar i biskötseln mot reseersättning samt kost och logis

fritt, då han anlätades. Ett reseunderstöd har jemväl under perioden varit åt honom anslaget, för inhemtande af kännedom om nyare biskötselmetoder i Göteborg. Isynnerhet allmoge har anlutat honom med anläggande af bigårdar efter nytt mönster.

Länets landbruksskola, som fortfarande under perioden varit förlagd å egendomen Marielund i Nättraby socken, $1\frac{1}{4}$ mil från Karlskrona, skall från och med 1 november 1886 förflyttas till Elleholms egendom, belägen 1 mil vester om Karlshamn och tillhörig herr J. A. von Bergen. Antalet lärlingar, som årligen bevisat skolan, har varit tolf, hvilka alla qvarstannat två år, då för hvarje år, med undantag af 1885, af lärlingarne utexaminerats sex och sex nya i de afgångnes ställe antagits. Under 1885 erhöles nemligen endast tre afgångsbetyg, enär de tre andra af detta års sista kurs för vanart blifvit från skolan afvisade. Undervisningen har meddelats af en förste lärare och en underlärare, jemte särskilde lärare och undervisare i veterinärkunskap, skogskultur, slöjd och smide. Af de utexaminerade 27 lärlingarne hafva 18 antagit rättareplatser och de öfrige återvändt till egna eller anhörigas hemmansbruk. Såsom ett bevis derpå att skolan åtnjutit förtroende torde böra angifvas, att i allmänhet icke kunnat af de afgående eleverne anställas såsom rättare så många, som dertill blifvit begärda.

Till landbruksskolan har statsverket lemnat årligt anslag 4,000 kronor; hvarjemte hushållningssällskapet anslagit dels 25 kronor årligen, såsom beklädnadspenningar till hvarje lärling, dels ock 100 kronor att utdelas såsom premier åt de mest framstående lärlingarne.

Dagsverksprisen och tjenstehjorns löneförhållanden hafva under perioden icke undergått synnerligen anmärkningsvärda förändringar.

B) Boskapskötseln. *Hästafveln* inom länet har synnerligast genom hushållningssällskapets åtgärder på flerehanda sätt främjats. Vid periodens början voro inom länet utstationerade, dels förut genom sällskapets försorg inköpte 4 Pinzgauer- och 2 Norska hingstar, dels ock 2 beskällare från Flyinge stuteri; under år 1882 inköptes dessutom 4 nya hingstar från Jemtland, hvilka stationerades inom länet jemte 2 nya, eller tillsammans 4 beskällare från Flyinge; under år 1883 inköptes 1 norsk hingst och under 1884 hafva 2 hingstar från Ottenby stuteri, i stället för de från Flyinge, jemte sällskapets hingstar varit utstationerade. Under 1885 voro såsom beskällare inom länet utstälde: 4 Pinzgauer-, 3 Jemtlands-, 2 Norska och 2 Ottenby-hingstar. Sedan sällskapet under år 1880 anslagit en fond af 10,000 kronor, hvilka skulle efter hand användas till inköp af rashästar, företrädesvis hingstar, hvilka skulle å auktion försäljas till landtmän inom länet, mot vilkor att under minst fem år tillhållas såsom beskällare, har denna fond under perioden genom försäljningsförluster minskats till 7,400 kronor.

Till *premiering*, tillsammans med statsverket, hafva hushållningssällskapet och landstinget intill 1884 årligen anslagit, det förra 1,200 kronor och det senare 300 kronor, samt under 1885 sällskapet ensamt 1,500 kronor, sedan landstingets anslag för detta ändamål upphört. Premieringsmötena hafva under senare åren hållits i Lyckeby, Hoby och Kylinge.

Till *hästskötarenskolan* i Klämestorp anslag sällskapet för hvarterdera af de fyra första åren af perioden, till dess skolans verksamhet upphörde, 400 kronor och höll der årligen än 3, än

4 elever, för hvilka resekostnader, kost och premier, de senare derest elev af sådant gjort sig förtjent, jemväl utbetalades af sällskapet. Under hela perioden hafva dessutom årligen af sällskapet varit vid Alnarps hofbeslagsskola anstälde 4 smeder, för hvilka sällskapet utbetalt resekostnader, underhåll och premier, de senare med 75 kronor till hvardera.

Dessa åtgärder och jemväl landtmännens dymedelst väckta håg för hästkulturens höjande hafva ock synbarligen burit goda frukter, isynnerhet för åstadkommande af en lämplig kroasering till, hvad som i Blekinge företrädesvis erfordras, arbetshästar; dock synes blandningen af den inhemska rasens ston med Norska och Jemtlandshingsten hafva visat sig varit fördelaktigast och vida lämpligare än kroaseringen med Pinzgauer-rasen, hvars hingstar äro för stora för de små Blekings-stona och derföre lemna en mera ojemn och osäker aföda.

Äfven den egentliga *ladugårdsskötseln* har under denna period synbarligen gått framåt, ej mindre till följd af förut vidtagna åtgärder, än äfven genom årligen förnyade inköp af raskreatur, bymejeriers inrättande, m. m. Hushållningssällskapet har i synnerlig mån främjat denna viktiga del af landthushållningen. Så har sällskapet inköpt år 1881: 2 ungtjurar och 20 dräktiga qvigor, år 1882: 4 tjurar och 17 qvigor, år 1883: 6 tjurar och 18 qvigor, år 1884: 4 tjurar och 9 qvigor och 1885: 4 tjurar och 10 qvigor, de flesta af Ayrshire- och de öfriga af Ostfrisisk, ren ras, hvilka kreatur på auktion försåts till provinsens landtmän mot skyldighet att bibehålla dem till afvelsdjur. För detta ändamål har sällskapet under perioden fått vidkännas uppoffringar med nära 8,000 kronor, så att af den dertill afsatta fond vid 1885 års slut återstod endast 2,168 kronor 69 öre.

Såväl genom enskild företagsamhet som äfven genom hushållningssällskapets medverkan medelst räntefria eller i öfrigt fördelaktiga lån har *mejerihandlingerna* vunnit förkofran. Sällskapet aflönar derjemte en länsmejerist med 1,500 kronor och resekostnader, mot skyldighet för honom att inspektera mejerier, lemna råd och upplysningar, då sådana påkallas, m. m., samt har årligen lemnat anslag, dels med 400 kronor att tilldelas 4 mejerielever under tvååriga lärokurser vid dertill anvisade mejerier, dels ock med 1,000 kronor årligen för bekostande af tre ryktareelevers anställande och underhåll vid Alnarp. Vid 1885 års slut funnos 31 mejerier inrättade inom länet såväl för smörberedning, både efter ismetod och efter gräddans afskiljande medelst separatorer och centrifuger, som ock för ostberedning.

En stor del af det bästa mejerismöret afyttras på utlandet, synnerligast till Köpenhamn.

Färafveln har jemväl genom hushållningssällskapet främjats dymedelst, att årligen, för upphjelpande genom blandning af länets fårstam med får från Romaklostets schäferi på Gotland, uppköpts unga baggar och moderfår af cheviotras, hvilka å auktion försåts till länets landbrukare mot belopp, vida understigande inköpsprisen. Äfven *svinafveln* har bättre, än förut varit fallet, tillgodosetts. *Getterna* försvinna alltmer och mer till följd af odlingen, ehuru ett ej obetydligt antal deraf ännu påträffas, synnerligast i de nordligare trakterna af länet.

C) Skogshushållning. Den del af länets areal, som dels är och dels borde vara skogbärande, utgöres af omkring 2,072,000 kvadratref, eller betydligt mera än hälften. Större delen häraf företer dock numera, tyvärr, en bedröflig anblick, och endast

här och der ser man sparade skogar. Der återväxten fredas, visar sig dock en stark växtlighet. Inom södra och mellersta delen af länet är löfträdsvegetationen förhärskande och på många ställen visar boken benägenhet att undantränga barrskogen. Det rådande hushållningssättet har varit och är ännu till större delen en utan omtanke och plan företagen blädning och i norra delen af länet idkas ännu på mångt ställe svedjefällning. Efter svedjandet tages råg och potatis, hvarefter skogen får återväxa, bäst den kan. Emellertid börjar dock en bättre anda att vakna och skogsplantering omfattas numera för hvarje år med allt större intresse. Äfven på detta område har hushållningssällskapet verksamt ingripit och har till skogsodlingens främjande årligen anslagit 4,000 kronor. Med dessa medel har lemnats tillfälle åt de enskilde att, emot ingen eller ringa ersättning, erhålla biträde af länets jägmästare, hvarjemte 12 plantskolor blifvit inom skilda delar af länet anlagda.

Från dessa plantskolor hafva årligen i medeltal omkring 400,000 omskolade plantor, under 1885 öfver 500,000, mestadels fur och gran, blifvit till plantering åt enskilde och kommuner utlemnade; och några år har till och med inträffat att alla rekvisioner icke kunnat fullgöras.

Johannishus fideikommiss tillhörande betydande skogsarealer stå under särskild skogsförvaltning.

För statens skogar är anställd en jägmästare, och dessutom vid Torsö flygsandsplantering en särskild bevakare. Under Domänstyrelsens omedelbara förvaltning står endast sistnämnda skogsplantering 388⁷⁰ kvadratref och under inskränkt disposition Hörviks flygsandsfält om 228⁹⁵ kvadratref, samt under dess uppsigt och kontroll följande boställsskogar:

6 stycken för statsverket utarrenderade....	4,359 ¹⁵ kvadratref
3 » af vederbörande myndighet utarrenderade, ecklesiastika ...	1,012 ⁴¹ »
4 » civila bostadsboställen	1,534 ⁸⁵ »
18 » ecklesiastika boställen	12,750 ⁴⁶ »
2 » » inköpta boställen	830 ⁵⁷ »
3 » kyrkohemman, bostadsboställen	1,169 ⁴⁷ »
	<hr/>
	Summa 21,656 ⁹¹ kvadratref;

hvertill kommer:

3 ecklesiastika inköpta hemman med areal	1,467 ⁴⁶ kvadratref
7 kyrkohemman	1,987 ⁹⁷ »
	<hr/>
	Summa 25,112 ³⁴ kvadratref.

Skogshushållningsplanerna för sistnämnda tio ecklesiastika hemman hafva icke ännu vid 1885 års slut blifvit fastställda.

Prisen å skogsprodukter hafva under perioden varit olika för olika orter, beroende af närheten till afsättningsort, samt mycket vexlande och isynnerhet under senare åren i nedgående.

Sedan skogarne minskats, har befolkningen allt mer och mer lärt sig uppskatta och använda torfven, hvarpå inom länet finnes i allmänhet riklig tillgång.

Uti skogstrakterna, synnerligast i vestra delen af länet, bedrifves tjärubräddning i ganska omfattande skala.

D) **Jagt och fiske.** Jagten här i länet är i allmänhet mindre väl värdad och synnerligt god tillgång på villebråd finnes icke, ehuru jagtmarkerna äro både vidsträckta och lämpliga för villebrådens trefnad. Största anledningarne till det vildas af-

tagande äro dels misshushållningen med vildstammen, dels och rofdjurens tilltagande i antal. Dertill kommer, att inom länet finnes egentligen icke mer än en större egendomscomplex, och ä de mindre egendomarne samt allmogehemmanen värda sig egarne sällan om jagten, enär den vanligen icke är af den betydendet, att den kan föranleda någon väsentlig inkomst. Dessutom är föreställningen från gammalt ännu i allmänhet hos allmogen den, att tillträdet till vildmarken är för hvar och en fri. Detta, äfvensom ringa aktning för jagtlagarnes förbud att fälla visst villebråd under vissa tider af året, och dertill mängen löscker jägares likgiltighet för vildstammens sparande, har i väsentlig mån förhindrat villebrådens ökning. Af högdjur finnas endast rådjur, hvilka till följd af senare årens jagtförbud, som varar ända till 1 september 1890, uti en ej obetydlig mån i antal tilltagit. På hare är under vissa år, då ej sjukdom, mask i lefvern, bland detta villebråd grasserat, tillgången temligen god på fastlandet och riklig på de större öarne i skärgården, der jagten i allmänhet är utarrenderad till personer, som värda den, och der råf mycket sällan förekommer. Tjäder och orre träffas sällan annorstädes än i skogstrakterna inom mellersta och norra delarne af länet, och jemväl der sparsamt. Gräsanden har aftagit i antal under senare åren, till följd af vattendragens utdikande och den deraf främjade odlingen. Af samma anledning har beckasinfoglarnes antal minskats. Det enda villebråd på fastlandet, som synes i väsentlig mån tilltaga, är raphönan, ehuru en och annan sträng snövinster tidtals minskar äfven detta villebråd. Sjöfogeljagten, som för några tiotal år sedan under vår och höst vid flyttningstiderna varit så riklig, har numera i betydlig mån aftagit, så att endast ejdern, hvilken viss tid af året är fredad, i någon mån förökats.

För rofdjurens dödande har landstinget årligen lemnat anslag, hvaraf 2 kronor i skottpenningar utgått för råf samt 1 krona för örn samt höns- och duvhök; och har i detta afseende utbetalts:

år 1881	868 kronor
» 1882	1,205 »
» 1883	1,714 »
» 1884	2,130 »
och år 1885	1,122 »

Dessutom hafva landstinget och hushållningssällskapet, för åstadkommande af kråkfoglarnes förminskande, beviljat anslag, som utgått med 10 öre för hvarje kråka eller korp och vissa år äfven för ägg af dessa foglar. Derigenom har vållats landstinget och sällskapet stora utgifter, nemligen år 1881: 385 kronor 60 öre, år 1882: 1,477 kronor 50 öre, år 1883: 2,253 kronor 20 öre, år 1884: 2,169 kronor och år 1885: 1,341 kronor 60 öre.

Landstingets anslag till kråkfoglars dödande har 1885 upphört. Angående antalet af dödade rofdjur hänvisas till den officiella statistiken.

Fisket är för en synnerligt stor del af länets befolkning, nemligen den närmast saltsjön boende, den viktigaste näringen och skulle vara betydligt viktigare, om den bättre och med kraft kunde bedrifvas. Fiskeribefolkningen i Blekinge är måhända vårt rikets raskaste och oförvägnaste sjömän. Uti öppna båtar, kallade »vrakekor», begifva de sig äfven under stormiga ärs-tiderna 8 à 10 mil till sjös och under vår- och sommarmånaderna äfven till Bornholm, vestra delen af Östersjön, Sundet,

Kattegat och Nordsjön i och för lax- och sillfiske. Hushållnings-sällskapet har såsom räntefria lån för anskaffande af däckade fiskebåtar anslagit 6,000 kronor, för hvilka sådana båtar jemväl anskaffats, men ehuru fiskeribefolkningen finner dem säkrare att färdas med, tycker den dock dem vara för tunga och obändiga att manövrera vid fiskena och föredraga därför de öppna vrakekorna, hvilka tarfva en besättning af 2 å 3 man och i allmänhet äro 28 till 32 fot långa och 10 till 11 fot breda samt numera, sedan de vådliga råseglen af flertalet bortlagts, försedda med sprisegel eller, ehuru mera sällsynt, med bombsegel. Endast fem däckade båtar för fiskes bedrivande finnas vid Blekinge kuster och dessa alla äro stationerade i vestra delarne af skärgården.

Särskilda bestämmelser för ordningen och sättet för fiskenas utöfvande hafva blifvit efter öfverenskommelser med fiskeribefolkningen af myndigheterna fastställda, dels genom Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes kungörelse den 5 mars 1843 för laxfiske uti Mörrums ström, omfattande nämnda ström från Smålandsgränsen till strömmens utlopp i Östersjön samt det fridlysta området emellan fastlandet och en rät linia, dragen emellan Sternö udde och Listers hufvud, dels genom Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 24 februari 1870 samt kungörelser den 1 juli 1880 och den 17 januari 1881 jemväl för laxfiskes bedrivande uti nyssnämnda område, dels genom Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes kungörelse den 9 juni 1874, hvarigenom Blekinge skärgård indelats uti 10 fiskeridistrikt, hufvudsakligen med fäst afseende å sillfiskets utöfvande viss tid af året med not eller s. k. vadar, dels genom Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 30 november 1867, i afseende å fiskes bedrivande i Sölvesborgsviken, dels genom Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes kungörelse den 4 januari 1872, för fiskes utöfvande vid öfrige delar af Blekinges kuster och skärgård, dels genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 23 mars 1870, 19 april 1872 och 24 april 1878, hvarigenom lemnats vissa föreskrifter, om notarnes beskaffenhet vid sillfiske, om tiden för sådant fiskes utöfvande med not, och om vissa ändringar uti fiskeridistriktens indelning, dels ock genom Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 15 november 1881, hvarigenom stadgats förbud för fångst, köp och försäljning af kräftor, fångade inom Blekinge under vissa tider af året; hvarjemte Kungl. Maj:ts Befallningshafvande genom utslag den 30 december 1885 meddelat stadgande om förbud för fångst, köp och försäljning af blanklax om mindre vikt än två kilogram, fångad inom Blekinge eller utanför dess kust i Östersjön; varande dock detta utslag öfverklagadt och beroende af högre myndighets pröfning.

Förutnämnda bestämmelser, om de rätt iakttoges, skulle säkerligen vara af beskaffenhet att vidmagthålla tillgången på fisk samt att i synnerlig mån äfven förbättra fiskena; men tyvärr har fiskeribefolkningen den föreställningen, att hafvet och dess djurlif bör vara fritt för alla, att hvad den ene icke tager, fångar en annan, och att, der inga åklagare eller vittnen finnas, der är föga anledning befara tilltal för en öfverträdelse, hvilken fiskaren ej gerna vill såsom sådan erkänna. Tillsynen öfver efterlefnaden af fiskeristadgan och de särskilda bestämmelserna för länet beror numera ensamt på kronobetjeningen; men som denna dels i allmänhet icke har någon fackkunskap, för att rätt kunna kontrollera fiskmetodernas rätta användande, dels har sin tid upptagen af andra magtpåliggande göromål, så

att den sällan kan egna sig åt denna svårlösta och tidsödande kontroll, och dels sällan kan påräkna, att öfverträdelse af nämnda slag varda af angifvare anmälda, kan icke rimligen förväntas, att skeende öfverträdelse blifva befrade. För flere år tillbaka hade såväl landstinget som hushållningssällskapet beviljat anslag till aflönande af fiskeritillsyningsmän, hvilka af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande förordnades; men då riksdagen, oaktadt derom gjord framställning, icke fann skäligen för sin del bevilja medel för detta ändamål, blefvo anslagen indragna. Förrän sådane tillsyningsmän kunna beredas, kan icke påräknas, att någon kontroll å fiskena kan åstadkommas, eller att vissa fisker skola förbättras. För Mörrums utarrenderade kronolaxfiske är dock af kronan anvisadt tillsammans 1,500 kronor årligen till dels uppsyningsmän å fisket och dels der inrättade laxodlingsanstaltens upprätthållande.

Föremål för *saltsjöfisket* äro isynnerhet lax, sill, ål, torsk och flundra, äfvensom, dock i mindre mån, den så kallade »Gråfisken», hvartill förnämligast hörer gädda, aborre, sik, id, laxöre, mört, m. m. *Laxen* fångas i hafvet såväl med garn genom vrakning och fastsättning, som äfven med laxlinor med derå fästa krokor och bete af sill. Fångsten med vrakning och laxlinor bedrivnes vanligen en eller flere mil uti sjön och med fastsatta garn närmare land eller skärgård. Laxfisket utöfvas längs utanför hela Blekinge skärgård och äfven omkring Bornholm, Gotland och Skånska kusterna. Detta fiske har varit under perioden någorlunda löande och priset på ett skålpund lax har varierat mellan 50 öre och 1 krona, sällan under eller öfver. Den har afsatts mestadels till städerna, men isynnerhet på Köpenhamn och Stockholm, samt till en del äfven på Tyskland, förnämligast i rökt tillstånd.

Sillen borde och kunde vara det viktigaste fisket, men under hela perioden har detta fiske slagit fel. Väl fångas under lek-tiden inom skärgården periodvis större mängder deraf, men då är sillen mager utlekt, hvarefter den icke eignar sig till saltning att föra ut i marknaden och betingar då vanligen endast ett pris af 10 öre för valen eller för 80 sillar i medeltal. Den har sålts till och med för 5 öre valen samt afyttras merendels i städerna och å fisklägena. Sillfisket bedrivnes såväl med notar eller vadar, dock endast under 14 dagar af vartiden, enligt meddelade bestämmelser, som äfven med garn medelst dels vrakning och dels garnens fastsättning, af hvilka metoder vrakningen är den mest brukliga och löande samt företages alltså i rum sjö. Fastsättningen sker inom skärgården eller i närheten af densamma. Sommarsillen, hvilken fångas mellan juni och oktober, är fetast och sålunda lämpligast till insaltning samt betingar i medeltal ett pris af 40 öre för val.

Ålfisket brukar ock hösttiden mellan augusti och oktober månads slut vara ett löande fiske, ehuru detta under de sista åren af perioden varit ovanligt kient. Det är den s. k. »strykålen», som då är föremål för fångst medelst »hommor», då den skall gå längs kusterna till sina lekställen i sydvästra delen af Östersjön. Den betingar i medeltal ett pris af 7 kronor 50 öre lispundet och säljes dels vid skärgårdens afsättningsställen, dels ock numera i största mängden till Tyska uppköpare, hvilka vid fisketiderna med större fartyg och deri inrättade sumpar föra den till Tyskland. En annan slags ål, nemligen gräsålen fångas i skärgården hela året om, än medelst ljustring och än i mindre hommor. Långref för fångst af ål är förbjuden.

Torskfisket, som utöfvas hufvudsakligen från och med september till och med påföljande maj, då torsken är fet och fri från mask, med långref, liknande vestkustens »backor», och äfven medelst vanlig metning, är det för vintern viktigaste fisket, hvarmedelst fiskarens torftiga dagliga bröd då skall förvärfvas. Detta fiske är nästan alltid gifvande, då väderleken medgifver detsamma utöfvande och skulle vara synnerligen rikt, om det bedrefves längre ute å hafsbankarne, der den största och fetaste bergstorsken i ymnighet vistas; men som detta fiske skall utöfvas under den mindre blida och mest stormiga årstiden, samt fiskeribefolkningen icke eger medel att skaffa sig säkrare, nemligen däckade, båtar, måste fisket i allmänhet utöfvas närmare land, der torsken är mindre och magrare. Denna fisksort är bäst mot öster, hvarifrån erhålles den större, svarta sorten samt sämre och mindre vester om Karlskrona, der den mindre eller gråtorskens är öfvervägande. Prisen äro mycket olika, beroende af det förhållande, om fisken levereras död eller levande. För den förra är medelpriset för lispundet omkring 1 krona och för den senare 2 kronor 50 öre. Gråtorskens betingar ofta ej högre pris än 25 öre lispundet. Kunde det lyckas, hvarmed försök dock är tillämnadt, att föra levande torsk till de större afsättningsorterna, skulle fiskaren deraf få god vinning.

Flundrefisket är af ganska stor betydelse för den dagliga förbrukningen i orten. Flundran fångas hufvudsakligast endast från juni till och med oktober, då den är fet och utmärkt till sin smak, men icke synnerligt stor. Den fångas vanligen med garn på jemn sandbotten och äfven, ehuru i mindre grad, medelst krok. Af de olika arterna af flundreslägtet finnes här mest den vanliga Östersjöflundran, men äfven, dock mera sparsamt, rödspettan och piggvaren, af hvilka senare försålts exemplar till och med på sju skålpund. Priset å flundra är vanligen 10 å 12 öre för skålpundet.

Af »gråfisken» äro gäddan, aborren och siken de viktigaste. De förekomma på de flesta försäljningsställen året om, till medeltalspris: gäddan af 12 öre, aborren 10 öre och siken 12 öre för skålpund. Laxöring förekommer mera sparsamt och betingar då ett pris af 25 till 50 öre. Gråfisken fångas vanligen dels med garn, dels uti hommor och dels med så kallade gråfiskenot, den senare ett redskap, som är fördömligt, derföre att i densamma fångas alla slags fisk, smått och stort. Gäddan fångas äfven med ståndkrok. Till följd af det sätt, hvarpå detta fiske vanligen bedrifves, har gråfisken på senare åren i betydlig grad förminskats, sannolikt genom begagnande af gråfiskenoten och fiskeribefolkningens motvilja att utsläppa den fångade småfisken.

Beträffande *insjöfisket* och fångsten uti länets vattendrag, är detta, med undantag af laxfisket i Mörrums ström, utan större betydelse; men nämnda laxfiske, hvaraf Kronan i arrende årligen uppburit under 1879—1885: 11,000 kronor och under 1885—1890 tillkommer 9,111 kronor, har deremot varit under perioden temligen gifvande. Att erhålla tillförlitliga uppgifter om de årliga fångsterna är snart sagt omöjligt, men kronofisket har emellertid uppgifvits till en fångst: för 1881 af 890 lispund, för år 1882 af 1,059, för 1883 af 1,129, och för år 1884 af 1,483, allt lispund.

Under hela perioden har hushållningssällskapet aflönat två personer, hvilka, mot arvode af 200 kronor till hvardera, skolat uppgöra statistiska primäruppgifter rörande fiskena och insända dessa inom stadgad tid till Fiskerintendenten. Som dessa upp-

gifter uppenbarligen icke kunnat uppgöras ens tillnärmelsevis tillförlitliga, hafva dessa arvoden från 1885 indragits. Enligt dessa uppgifter hafva sillfiskena 1881 skolat bedrifvas af 1,533 fiskare med 523 båtar och 39 notar samt 26,283 sillgarn, samt ålfisket af 226 fiskare med 1,790 hommor, dervid fångats 932,852 valar sill till värde af 392,175 kronor och 1,830 lispund ål, till värde af 12,450 kronor. För annan fiskfångst är uppgift ej lemnad. Emellertid kan tryggt antagas, att värdet af all i Blekinge och utanför dess kuster fångad fisk uppgår till närmare en million kronor och kanske än mera.

För åstadkommande af *fisksalterier* har hushållningssällskapet auslagit en fond af 10,000 kronor, att utlånas utan ränta till sådana bolag eller enskilda personer, hvilka under viss kontroll ville inrätta anstalter för fisks insaltning eller inläggning på annat sätt till förvaring. Endast ett bolag har för sagda syfte bildats i östra skärgården, men har icke under perioden hunnit börja sin verksamhet. Detta bolag är städt på aktier, hvardera å 10 kronor, och under början af innevarande år 1886 har å dess bolagsreglor meddelats nådig oktroj. Några i öfrigt bildade salterier af någon nämnvärd betydelse hafva icke drifvits, sedan ett sådant, inrättadt å Hörvik, under perioden slutat sin verksamhet.

Hushållningssällskapet har under år 1885 beviljat två anslag, det ena å 200 kronor till arvode åt en person, som skulle utöfva kontroll derå, att de fisksalteribolag, som kunde bildas och begagnade sig af lånerätt ur ofvannämnda lånefond, behörigen och till båtnad för fiskeribefolkningen bedrefvo salterirörelsen, och det andra å 500 kronor under hvardera af åren 1886—1888, att användas till bekostande af undersökningar och uppgörande af planer och profilritningar för fiskerihamnars inom länet förbättrande. Dessa anslag hafva dock icke kunnat under perioden utgå.

E) Bergs- och Brukshandtering och *F) Fabriker, Manufakturur och Handverk*. Derom hänvisas till »Bidrag till Sveriges officiella statistik, Litt. D», samt torde endast böra tilläggas, att, till följd af utländsk konkurrens samt jemväl öfverproduktion, de flesta industrialster, synnerligast under sista delen af perioden, nedgått till pris, som äro vida lägre än de i allmänhet förut varit och att såsom följd deraf industriidkaren haft och har ännu en svår affärskris att genomgå.

Hvad särskildt beträffar *brävinstillverkningen*, bedrifves denna fortfarande i stor skala inom länet, ehuru dock antalet i gång varande brännerier betydligt nedgått. Alla brännerierna inom länet stå i samband med åkerbruk. Till följd af den öfverdrifna potatisodling, som dessa brännerier framkalla, utsages jorden. Näringen har haft en skadlig inverkan äfven i öfrigt, enär den nästan allmänt drifvits med förlust och vållat oreda uti tillverkarens affärsförhållanden samt mångens ruin.

För denna närings tillstånd under perioden redogöres uti följande tabell:

År	Antal	Tillverkad bränvin.		Tillverkningsavgift.	
	brännerier.	Liter.		Kronor.	
År 1881	35	4,906,449	71	1,874,837	50
» 1882	31	4,102,436	91	1,568,550	92
» 1883	24	3,190,141	02	1,276,056	48
» 1884	23	2,867,409	05	1,146,963	80
» 1885	22	3,205,924	02	1,282,369	68
Summa	135	18,272,360	71	7,148,778	38

I afseende å näringsförhållandena inom länet i öfrigt angifves:

att under perioden i Karlskrona tillkommit en ny fabrik för tillverkning af lampor, en annan för galvanisering af plåtslageriarbeten och plåt, en kakelfabrik, ett bierbryggeri och en skonåtlingsfabrik och att förut der anlagda en klädesfabrik, en fabrik för tillverkning af filthattar, ett större bryggeri, en större galvaniseringsfabrik, 3 tobaksfabriker och 3 garfverier med flere fabriker af mindre betydelse fortsatt sin verksamhet och lemnat arbetsförtjenst för ett stort antal arbetare, äfvensom att det så kallade »Wolff'ska» stora stenhuggeriet å Tjurkö, fortfarande utöfvat stor verksamhet såväl å Tjurkö och Lindö, som ock å straffängelset i Karlskrona, med flere ställen;

att i Karlshamn tillkommit en i storartad skala anlagd spritförädlingsfabrik samt ett stort bierbryggeri;

att i Sölvesborg en der förut anlagd cigarrfabrik förflyttats till annan ort;

att öfriga manufakturverk och fabriker, hvilka under föregående perioder utöfvat sin verksamhet, hafva fortfarit dermed äfven under denna period;

samt att i Jemshögs och Kyrkhults socknar tillkommit några fabriker för beredande af stärkelse, hvarjemte Olofströms bruk i

förstnämnda socken uti synnerlig mån förändrat och utsträckt sin fabriksverksamhet.

Husslöjden har under denna period uti synnerlig grad gått framåt till följd af de omsorger, hvilka egnats åt densamma genom anslag af landstinget och hushållningssällskapet, hvilka, för husslöjdens främjande, utgifvit, landstinget årligen 1,200 kronor till afföning åt slöjdlärare i kommunerna samt hushållningssällskapet, år 1881: 3,007 kronor 26 öre, 1882: 2,828 kronor 46 öre, 1883: 3,302 kronor 98 öre, 1884: 3,211 kronor 71 öre och 1885: 3,299 kronor, hvilka användts, dels till bidrag för slöjdskolors inrättande inom olika kommuner, dels till stipendier åt skollärare för beredande åt dem af undervisning i slöjd, dels för bekostande af undervisare i slöjd och dels under senare åren för åstadkommande af försäljningslokal i Karlskrona m. m.; och har jemväl från statsverket till husslöjdens befrämjande utgått årliga anslag med 750 kronor under periodens första fyra år och 1,000 kronor år 1885. Till följd af dessa åtgärder hafva ej mindre inom länet bildats 18 slöjdskolor, de flesta i förening med folkskolor, än äfven hemslöjden jemväl i de enskilda hemmen fått mera vidsträckt verksamhet, synnerligast under vintertiden.

4. Kommunikationsanstalter och varubyten.

A) **Landtkommunikationer.** Uti tabell N:o 2 lemnas redogörelse för de rörande *allmänna vägarne* och *skjutsväsendet* inom länet föreskrifna uppgifter.

Af de uti tabellen upptagne, allmänna vägar är den nyanlagde häradsvägen mellan Torskors jernvägsstation och Augerums kyrka inberäknad. Denna väg är icke indelad på häradet, utan har blifvit till underhållet upplåten på entreprenad mot 1,300 kronor årligen, hvilka uttaxeras i sammanhang med kronoutskylderna på häradets väghållningsskyldige.

Bland mindre, allmänna vägar, hvilka under perioden tillkommit, torde böra räknas, dels sockenvägen inom Ringamåla nybildade kommun till sammanlagd längd af omkring $\frac{1}{2}$ mil, dels en sockenväg, genomlöppande Tjurkö, af omkring $\frac{1}{8}$ mil, dels ock en utfartsväg från Ronneby brunn till dess redd, omkring $\frac{1}{4}$ mil lång. Af dessa vägar underhållas Ringamålavägarne af socknen, Tjurkövägen ensamt af väghållningsskyldige inom Tjurkö mot det öfrige delen af Augerums kommun ensamt bekostar underhållet af kommunens anpart af vägen emellan Torskors och Augerums kyrka, och vägen till Ronneby redd af Ronneby stad, som densamma ensamt anlagt och sedermera uti ansökan, hvilken ännu är oafgjord, yrkat, att underhållet deraf skulle, enär vägen vore till allmänt gagn, fördelas mellan vederbörande väghållningsskyldige. Desse sistnämnde tre vägar äro icke upptagne i tabellen N:o 2, såsom icke vederbörligen uppmätte.

Inom länet hafva under perioden, på dels statsverkets och dels landstingets bekostnad, blifvit omlagda, eller ock beslut fattats om omläggning af följande backiga vägar, nemligen Sissbäcksliderna mellan Sölvesborgs stad och Kristianstads länegräns, Trensumsliden vid Trensums gästgivaregård i Bräkne härad, Björketorps-, Skillinge-, Bjärby- och Skramleliderna i Medelstads härad, Tokaryds—Dalaliderna och Tokaryds—Applakärrliderna i Bräkne härad, Silltorpsliden i Östra härad, Torpa-

och Ölgersjöliderna inom samma härad, Storelid jemväl i Bräkne härad, Brudliden i Listers härad samt Stålnäbbe- och Störta- liderna uti Medelstads härad. Och har landstinget under perioden till omläggning af dessa vägsträckor utbetalt, under år 1881: 5,125 kronor, 1882: 2,214 kronor, 1883: 6,806 kronor 20 öre, 1884: 6,190 kronor och 1885: 7,490 kronor, oberäknade de medel, som af statsverket dertill anslagits.

Vägarne inom länet äro i allmänhet utmärkt goda, ehuru väglagningsämnen i östra delen äro af sämre beskaffenhet. Sönderhackad ster begagnas numera äfven mera allmänt än förr, till vägarne förbättrande.

Frågor hafva vid landstinget under hvarje år af perioden varit under behandling om nya vägars anläggande i norra delarne af länet från Jemshög öfver Hemsjö, samt från Karlskrona—Vexjöjernvägen mot öster. För undersökning af dessa förslag har ock en komité varit tillsatt och medel blifvit anslagna; men denna viktiga fråga har vid innevarande års landsting fallit.

Med de åtta större *broar*, hvilka af vissa kommuner underhållas, har ingen annan förändring inträffat, än att numera icke ifrågakomma några afgifter för någonderas af dem befarande.

Beträffande de inom länet anlagda *jernvägar*, hänvisas angående dem, nemligen Sölvesborg—Kristianstads, Karlshamn—Vislanda och Karlskrona—Vexjöjernvägen, till Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens samt Jernvägstrafikstyrelsens afgifna statistiska berättelser.

Såväl under föregående som denna period hafva frågor varit väckta om byggande af en kustbana, som förband Skåne med östra delarne af länet. Planer och kostnadsförslag hafva dertill varit uppgjorda och blifvit hufvudsakligen genom anslag af landstinget bekostade. Emellertid då byggandet af denna kustbana, bred- eller smalspårig, visade sig till följd af de svåra terrängförhållandena, blifva för dyrt under tid, då ännu byggnads-material och arbete stodo i höga pris, förföllo till en början

dessa planer; men som behovet af jernvägskommunikationer tvärs igenom länet allt mer och mer gjorde sig kämbart och allmänheten så småningom lärde sig inse nödvändigheten deraf, om näringarne skulle kunna vinna förkofran, läto kommuner och enskilde inom vestra delen af länet uppgöra plan, profilritningar och kostnadsförslag för en smalspårig jernväg om 3,59 fots spårvidd från Sölvesborg till Karlshamn, med grenbana från Sandbäck till Holje. Enligt kostnadsförslaget skulle denna bansträcka om 31,33 kilometer från Sölvesborg till Karlshamn, och 15,13 kilometer från Holje till Sandbäck, betinga en utgift af 1,034,000 kronor. Stålräler om 12 skålpund per engelsk fot beräknades skola dertill användas. Sedan Kungl. Maj:t beviljat nådig koncession å banan och dervid höjt kostnadsberäkningen till 1,065,000 kronor, samt för ett bolag under benämning af »Vestra Blekinge Jernvägsaktiebolag» fastställt bolagsordning, har detta bolag konstituerats och under år 1885 börjat byggnadsarbetet, hvilket innevarande år så hastigt framskridit, att jernvägen kunnat den 21 december 1886 öppnas för allmän trafik.

Denna första början till kustbana genom Blekinge har gifvit uppslag till dess fortsättande mot öster. Först bildades ett interimbolag för en bana mellan Karlshamn och Ronneby, och lät detta bolag uppgöra plan och kostnadsförslag för denna sträckning; men sedan, till följd af framställning från Konungens Befallningshafvande till 1885 års landsting, detta, genom beslut den 30 september samma år, dels till beredande af undersökningar och uppgörande af plan och kostnadsförslag för en smalspårig jernväg mellan Karlshamn och Kalmar länegräns, med anslutning till Ronneby och Karlskrona och med bispår till Ronneby redd, anslagit 5,000 kronor, dels utfäst sig att till denna jernvägssträckning, ehvad bolag bildades för utförande af hela eller vissa delar af banbyggnaden, bidra medelst teckning af aktier till belopp af 3,000 kronor för hvarje före år 1895 färdigbygd eller i sådant afseende betryggad bankilometer, dels ock tillsatt komiterade för, bland annat, vidtagande af åtgärder för jernvägens åstadkommande, har vid ett sammanträde i Ronneby den 10 januari 1886, efter det plan och kostnadsförslag uppgjorts för smalspårig jernväg af lika spårvidd som »Vestra Blekinge jernvägar» och med lika bärighet som denna, beslutats bilda bolag för en fortsatt kustbana, under benämning »Mellersta Blekinge Jernvägsaktiebolag», mellan Karlshamn via Ronneby till Karlskrona, med grenbanor till Kallinge bruk och Ronneby redd, samt en interimsstyrelse blifvit utsedd att för jernvägens kommande till stånd vidtaga erforderliga åtgärder. För det tillämnade bolaget har koncession beviljats den 22 oktober 1886 för jernväg mellan Karlshamn och Gullbärna (Sunna) och bolagsordning blifvit den 19 november 1886 fastställd; och skulle enligt förslag dessa jernvägssträckningar kosta tillsammans 2,257,560 kronor. Ännu är detta bolag icke konstitueradt.

Hvad deremot beträffar denna kustbanas utsträckning till Kalmar länegräns, har denna fråga hittills stadnat vid plans och kostnadsförslags uppgörande för en smalspårig bana från Gullbärna till sagde länegräns och vidare till Kalmar stad.

Angående länets *postanstalter* och *telegrafstationer* samt deras utveckling under perioden lemna Kungl. Generalpoststyrelsens och Kungl. Telegrafstyrelsens årligen utkommande statistiska berättelser noggrann utredning.

I fråga om *telefonledningar*, hafva sådana isynnerhet inom städerna, men äfven från städerna till landet och emellan vissa

städer, såsom emellan Ronneby och Karlskrona samt Karlshamn och Sölvesborg anbringats; och snart sagdt dagligen växer telefonledningarnes antal.

B) Sjökommunikationer. *Samfärdseln inom länets skärgårdar och å kusterna* har under perioden underhållits dels genom öppna och däckade segelbåtar och andra farkoster, dels ock medelst ångbåtar och ångslupar uti något vidsträcktare omfång än under förra perioden.

Hamnarne i städerna hafva dessutom årligen besökts af en mängd större och mindre transiterande ångbåtar och större segelfartyg, hvilka å dessa platser uppehållit dels regelbunden och dels oregelbunden trafik. Synnerligast i Karlshamn har denna trafik tilltagit, i det att dess hamn, som under år 1880 besöktes endast 593 gånger af ångfartyg, under 1885 angjorts 1,021 gånger af sådana fartyg.

Uti *Karlskrona* hafva reparationer verkstälts å stadens hamn vid »Skeppsbron» och äfven å den inre båthamnen vid »Borgmästarebron», dels af kajbyggnaderna och dels genom muddringar. Vid stadens kofferdivarf hafva mindre farkoster och prämar nybygts samt fartygsreparationer verkstälts.

Ronneby har gjort stora arbeten för sin hamn, nemligen dels förut omförmälde väg från helsobrunnen till redde, för en kostnad af 10,399 kronor 86 öre, dels kajbyggnaden af sten såväl vid staden uppe i ån, som äfven vid redde, dels muddringsarbeten både i ån och vid samt utanför redde, hvarigenom djupet i ån förstörats till 7 fot och vid reddeus lastningsbrygga till 13 å 14 fot, dels vid åns stränder anbringats nödig strandskoning på betydliga sträckor, dels ock med upptagen mudder och andra fyllningsämnen planerat en del af marken invid reddeus lastningsbrygga, för uppförande derå af magasiner och upplagsplatser. Staden har inköpt nytt mudderverk och tre prämar till ett pris af 18,750 kronor.

Uti *Karlshamn* har hamnen blifvit väl underhållen och utvidgad samt fördjupad medelst muddring, dertill utgiften påkostats med 105,864 kronor 43 öre. Ett ångmudderverk och två mudderprämar hafva inköpts för 28,200 kronor. Kajen vid hamnens vestra sida har utvidgats mot en kostnad af 34,919 kronor 44 öre.

I *Sölvesborg* har inloppsrännan till hamnen utvidgats och fördjupats, så att 16 å 17 fots djupgående fartyg kunna anlöpa, hvilka arbeten kostat sammanlagdt 45,282 kronor 7 öre. Inventarier till hamnen hafva dessutom under perioden inköpts för 63,722 kronor 31 öre.

Den uti förra femårsberättelsen omförmälda *båthamnen* vid Nögersund har fullbordats och hamntaxa för densamma blifvit af Kungl. Maj:t fastställd. För uppgörande af planer och kostnadsförslag för 14 båthamnars förbättrande, dels i skärgården och vid södra kuststräckan, dels ock vid östra kusten, har hushållningssällskapet 1885 beviljat ett anslag af 1,500 kronor, att under åren 1886—1888 utgå med 500 kronor årligen.

Till *Nättrabyåns* uppbyggande och strandskoning derstädes hafva anslag beviljats, dels af statsverket med 76,000 kronor, dels ock af landstinget med 3,500 kronor, det senare att utgå med $\frac{1}{3}$:del under hvarterdera af åren 1885—1887. Detta arbete, hvilket, enligt uppgjort kostnadsförslag, skulle medföra en utgift af 11,400 kronor, blef under år 1885 påbörjadt, men är ännu icke afslutadt.

Vidare har af statsmedel beviljats erforderlig ersättning för uppgörande af undersökning och kostnadsförslag till *Lyckebyåns* upprensande. Denna ersättnings belopp var ännu beroende af pröfning vid periodens slut. Något rensningsarbetes verkställande derstädes är ännu ej beslutadt.

Timmerflottning har, liksom under förra perioden verkstälts å Mörrunsån, å Långasjön och Miån och i vattendrag inom egorna till Johannishus fideikommisssegendom.

Angående fartygs *strandningar* utanför Blekinge kuster meddela Kungl. Lot-styrelsens statistiska berättelser utredning.

Under utöfvande af fiskena har under perioden ofta inträffat, att fiskarbåtar förlit och deras besättningar eller några af dem omkommit. En större sådan olycka tilldrog sig natten mellan den 15 och 16 oktober 1884, då 11 fiskare omkommo och deras båtar och fiskeredskap gingo förlorade. Till deras efterlevande blefvo, utom hvad den enskilda välgörenheten uppoffrade, af Kallska donationsfonden i Göteborg anslagna 600 kronor och af en till Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes disposition för sådant ändamål stäld fond 625 kronor. För lindrande af sådana olyckor af ringare beskaffenhet, hafva under perioden ur en mindre fond, gifven af inkomsterna vid societetsspektakel, utdelats mindre belopp till fattiga fiskarefamiljer såsom ersättning för förlorade båtar och fiskeredskap.

I öfrigt hänvisas angående sjökommunikationerna till Kungl. Kommers-Kollegii derom afgifna statistiska berättelser.

C) Sjöfart och Handel. Angående de förhållanden, som derom förete sig, hänvisas till sist omförmälda statistiska berättelser.

I fråga om *varuutbyten* är icke annat att tillägga till hvad derom i förra berättelsen ordats, än att prisen på nästau alla förnödenheter, synnerligast under senare delen af denna period, fallit, hvaraf blifvit en gifven följd, att producenternes ställning försämrats, men att, då arbetsprisen ej i förhållande dertill fallit, arbetarnes ställning i följd deraf bör anses hafva förbättrats.

Kreatursmöten och stortorgdagar, uteslutande till försäljning af kreatur och landtmannaprodukter, hafva under perioden hållits och blifvit vederbörligen medgifna:

i Karlskrona 4 gånger om året, nemligen första torsdagen i april och andra torsdagen i juni, oktober och december;

i Karlshamn 2 gånger, nemligen första torsdagen i april och andra torsdagen i oktober;

i Sölvesborg 4 gånger, eller sista onsdagen i mars, juni och oktober samt andra onsdagen i december;

i Holmsjö 2 gånger, eller andra måndagen i april och oktober;
i Holje 2 gånger, eller första onsdagen i april och oktober;
i Bräkne-Hoby 2 gånger, eller första tisdagen i april och oktober och

i Kristianopel 2 gånger eller andra tisdagen i april och augusti.

Dessa kreatursmöten och stortorgdagar, vid hvilka några anmärkningsvärda oordningar icke egt rum och ordningen varit öfvervakad af kronobetjening och särskildt af kommunerna utsedde ordningsmän, hafva visat en välgörande inverkan på omställningen af kreatur och landtmannaalster. Några *marknader* hafva icke inom länet varit tillättna eller hållits.

Markegångsprisen å spannmål hafva för de viktigaste sädeslagen varit:

	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.
<i>Årsprisen:</i>				
År 1881..... per kubikfot	4'00	3'30	2'45	1'40
» 1882..... »	3'45	2'33	1'90	1'14
» 1883..... »	3'54	2'25	1'88	1'07
» 1884..... »	2'65	2'20	1'83	1'14
» 1885..... »	2'50	1'85	1'85	1'00
<i>Medelmarkegångsprisen:</i>				
År 1881..... per kubikfot	3'83	2'87	2'38	—
» 1882..... »	3'78	2'87	2'38	—
» 1883..... »	3'70	2'82	2'31	—
» 1884..... »	3'57	2'72	2'23	—
» 1885..... »	3'49	2'64	2'14	—

Ortprisen hafva mycket vexlat, men i allmänhet hållit sig öfver årsmarkegångsprisen.

Priset på *potatis* har vexlat mellan 5 och 3 kronor för tunna, beräknad efter ortens sed till 9 kubikfot på tunna.

Bränvinsprisen för kanna bränvin om 50 procents styrka angifvas efter medeltalsberäkning för partiförsäljningen sålunda:

år 1881.....	på våren 1'48,	på hösten 1'52,
» 1882.....	» » 1'55, »	» » 1'59,
» 1883.....	» » 1'70, »	» » 1'55,
» 1884.....	» » 1'51, »	» » 1'78,
» 1885.....	» » 1'54, »	» » 1'60.

För antalet minuterings- och utskänkningsställen samt influtna afgifter för *bränvinsförsäljningen*, äfvensom för fördelningen af dessa afgifter på vederbörande, redogöres uti denna särskilda tablä:

År.	Antal minuteringsställen.		Antal utskänkningsställen.				Influtna minuterings- och utskänkningsavgifter.			Försäljningsavgifternas fördelning.				
	På landet.	I städerna.	På landet.		I städerna.		På landet.	I städerna.	Summa.	Redogörarnes provision.	Hushållnings-sällskapets andel.	Lands-tingets andel.	Städernas andel.	Socknarnas andel.
			Helt år.	Kortare tid.	Helt år.	Kortare tid.								
1880—1881.....	2	17	14	4	23	5	25,400'00	139,097'45	164,497'45	328'99	32,833'68	32,833'68	83,291'67	15,209'53
1881—1882.....	2	19	11	3	22	6	22,580'00	133,328'56	155,908'56	311'81	31,119'85	31,119'85	79,837'15	13,520'90
1882—1883.....	—	21	10	2	25	6	18,280'00	140,496'05	158,776'05	317'54	31,691'70	31,691'70	83,743'18	11,331'93
1883—1884.....	—	19	5	2	25	7	14,240'00	143,089'21	157,329'21	286'18	31,408'61	31,408'61	85,681'81	8,544'00
1884—1885.....	—	18	5	2	24	7	12,640'00	145,985'84	158,625'84	210'83	31,683'00	31,683'00	87,480'17	7,568'84

Detaljhandeln med brännvin har i städerna Karlskrona och Karlshamn varit upplåten under hela perioden åt bolag, hvilkas nettovinsten i laga ordning fördelats. I Sölvesborg har något sådant bolag under perioden icke varit ordnad; och i Ronneby har bolag för sagda ändamål varit i verksamhet under försäljningsåren 1880—1881, 1881—1882, 1882—1883, 1883—1884 och 1885—1886.

Att dessa försäljningsbolags verksamhet utöfvat ett välgörande inflytande, såväl i sedligt hänseende som äfven i ordningsintresse, är otvifvelaktigt.

Försäljning af *vin och maltdrycker* i den omfattning, § 3 af gällande författning medgifver, har under perioden idkats å det antal utskänkningsställen, som angifvas i denna tabell:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
i Karlskrona.....	26	26	23	21	20
» Karlshamn.....	19	18	16	15	9
» Ronneby.....	2	2	2	2	2
» Sölvesborg.....	9	9	9	9	9

hvertill komma åtskilliga sparsamt beviljade *tillfälliga* utskänkningsrättigheter till olika antal under olika år, afseende dels spritdrycksförsäljning och dels utskänkning af vin och maltdrycker; äfvensom några rättigheter enligt 2 § af sistnämnda författning.

Till följd af stadgandena uti § 13 af författningen om försäljning af vin och maltdrycker hafva 14 landthandlande blifvit genom särskilda beslut under perioden frändömda rättigheten att till afhemtning försälja vin och maltdrycker.

Förbrukningen af sprit-, vin- och maltdrycker synes hafva i synnerlig grad aftagit. Detta bevisas icke allenast af den minskade myckenhet spritdrycker, som enligt spritförsäljningsbolagens räkenskaper blifvit försålda, utan äfven af minskadt antal förbrytelser och oordningar inom länet i dess helhet. Der-till hafva bidragit dels inskränknungen af krogarnes antal och af tiderna för försäljningens utöfvande, dels en stigande folkupplysning, som numera allmänt inplantat det medvetandet, att det är en skam att vara öfverlastad, dels ock de reglementerade föreskrifter, som ett stort antal, nästan i alla delar af länets städer och landsbygd inrättade, nykterhets- eller »Good-Templar»-ordnar synas allvarligt vilja efterleva.

5. Kameralförhållanden.

För hemman och lägenheter samt stadsjordar m. m. under sista året af perioden lemnas summarisk redogörelse uti **tabell N:o 3**.

Under perioden hafva blifvit köpta till skatte: 1 hemmansdel, 5 jordlägenheter och 5 fiskerier.

För tillhopa 53 jordafsöndringar har Kungl. Maj:ts Befallningshafvande under perioden fastställt årlig afgäld till stamhemmanen.

Såsom **tabellen N:o 4** utvisar, finnas inom länet endast två egendomar af fideikommissnatur.

I **tabellen N:o 5** redogöres för egendomar tillhörande inhemska aktiebolag och i **tabellen N:o 6** för egendomar tillhörande främmande magters undersåtar.

6. Politi.

För de allmänna *Folkskolorna*, hvilka i allmänhet numera omfattas med förtroende af befolkningen och fortfarande hugnats

med särskild omvårdnad af landstinget, redogöres uti nedanstående för år 1885 uppgjorda tabell:

Antal barn i skolåldern				A n t a l					A n t a l l ä r a r e i					
vid fasta folkskolor.	vid flyttande folkskolor.	vid mindre folkskolor.	Summa.	fasta folkskolor.	flyttande folkskolor.	mindre folkskolor.	småskolor.	skolhus.	egentliga folkskolor.		mindre folkskolor.		småskolor.	
									Ordinarie.	Ej ordinarie.	Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.
7,391	3,369	1,279	12,039	74	28	19	96	173	110	6	5	14	2	103

Uti länet finnes fortfarande en *högre folkskola* i Jemshögs församling, uti hvilken skola intagas endast sådana barn, som fullständigt genomgått den egentliga folkskolan. Under år 1885 undervisades i densamma 27 lärjungar af en ordinarie lärare. Undervisningen har varit fördelad på två terminer.

Den af länets landsting för folkskoleväsendets förbättrande år 1867 tillsatta *skolkomité*, hvilken dels utgör styrelse för länets folkhögskola, dels ock har att i viss mån ordna slöjdskolorna och undervisningen för bildande af lärare och lärarinnor för småskolorna, har under hela perioden fortsatt sin verksamhet. För bildandet af lärarinnor vid småskolorna har denna komité

föranstaltat, att under hvarje sommar lemnats undervisning under tio veckor uti folkskolans vanliga läroämnen i folkhögskolans lokal Kristineberg i närheten af Karlshamn, der de flesta qvinnliga eleverna under undervisningstiden fått fri bostad. Folkhögskolans föreståndare har varit lärare vid denna undervisning och biträdts af en examinerad folkskolelärarinna jeute extra lärare i praktiska öfningar och sång. Antalet elever har utgjort: 44 år 1881, 40 år 1882, 30 år 1883, 41 år 1884 och 38 år 1885. Till undervisningens bekostande har af landstinget under hvarje år anslagits 1,000 kronor jemte 300 kronor såsom understöd åt fattiga elever.

För att läroanstalten i än högre grad skulle komma att motsvara de med hvarje år stegrade fördringarna på småskolornas lärarinnor och dessa komma i tillfälle att vinna en fullständig utbildning, beslöt skolkomitén år 1884 att, jemte det inträdesfördringarna skärptes, sammanslå tre på hvarandra följande sommarkurser till ett helt. Komiténs afsigt härmed var äfven den att genom ansökan hos Kungl. Maj:t söka åt läroanstalten förvärfva examensrätt i enlighet med Kungl. Kungörelsen den 11 januari 1878.

Såsom bevis på det förtroende, denna läroanstalt vunnit, må nämnas, att under de flesta åren inträdessökandenas antal varit större och någon gång dubbelt emot det antal, som kunnat till undervisning emottagas.

Den år 1869 för länet inrättade *Folkhögskolan* har under alla åren af perioden fortsatt sin verksamhet, under tiden till den 1 oktober 1885 å Kristineberg och sedan å »Skogsgården» i närheten af Ronneby. Skolans ställning, såsom varande en af länets landsting helt och hållet upprätthållen undervisningsanstalt, är oförändradt densamma, som under närmast föregående period. Skolans ändamål och syfte äro hufvudsakligen desamma som förut; dock har den numera utvidgats med ytterligare en årsklass, så att hennes kurs numera blifvit tvåårig. Den tillagda högre afdelningen är närmast afsedd att vara en teoretisk landbrukskurs, lämpad hufvudsakligast för den mindre jordbrukarens behof, och med undervisningen koncentrerad företrädesvis kring sådana läroämnen, hvilka bäst främja detta syftemål.

På sätt ofvan blifvit antydt, är landstingets skolkomité denna skolas styrelse, hvari skolans föreståndare är sjelfskrifven ledamot. Närmaste inseendet öfver och handhafvandet af skolans angelägenheter utöfvas af denne föreståndare, som tillika är förste lärare. Han biträdes af en andre lärare samt två och stundom tre extra lärare.

Lärjungarnes antal har utgjort 18 under år 1880—1881, 17 år 1881—1882, 26 år 1882—1883, 19 år 1883—1884, 23 år 1884—1885 och 34 under senare hälften af 1885. Undervisningstiden räcker från oktober till och med medlet af april. Undervisningsavgiften för läsår är 30 kronor för hvarje lärjunge i första årskursen och 15 kronor i den andra. Mindre bemedlade antagas utan afgift eller erhålla nedsättning i densamma.

Landstingets och statens bidrag hafva utgjort:

	Landstingets.	Statens.
för 1880—1881	3,214.42	2,000.
» 1881—1882	3,035.40	1,800.
» 1882—1883	3,627.59	1,700.
» 1883—1884	3,599.05	2,600.
» 1884—1885	2,102.55	1,900.

Sedan 1883 har dessutom statsbidrag lemnats till understöd åt medellösa eller mindre bemedlade elever med 500 kronor år 1883, 560 kronor år 1884 och 420 kronor år 1885; och hafva dessa senare belopp hvarje år blifvit för ändamålet anordnade i poster, vexlande mellan 115 och 15 kronor.

Det har synbarligen visat sig, att, sedan skolan numera fått en mera praktisk och för allmogens söner lämpligare riktning, densamma af befolkningen omfattats med långt större intresse än förut, då landbruksämnena icke voro föremål för undervisning i skolan.

Beträffande *de allmänna läroverken i länets städer*, torde, i afseende å deras verksamhet under år 1885, böra angifvas, rörande

a) *Högre allmänna läroverket i Karlskrona*: Under år 1882 blef, väsentligen på stadens bekostnad, färdigbygd en ny, särdeles prydlig och rymlig läroverksbyggnad, som den 5 september samma år invigdes. Den är hufvudsakligen inredd till undervisningslokaler jemte samlingssal, kollegium, rektors embetsrum och bostad åt vaktmästare. Den äldre läroverksbyggnaden, belägen intill den nya, har blifvit reparerad och inredd till bibliotek, samlingar och kemiskt laboratorium, m. m. Vidare har under år 1883 uppförts en ny gymnastikbyggnad, likasom nya läroverksbyggnaden af tegel.

Under omförmälda undervisningsår har undervisningen handhafs af rektor jemte 6 lektorer, 10 adjunkter och 3 öfningslärare, eller vid förfall, af deras vikarier samt dessutom af 3 extra lärare. Lärjungarnes antal var vårterminen 238 och höstterminen 255. Af de förre tillhörde 98 den gemensamma linien eller de 3 första klasserna, 55 real-linien och 85 latinlinien och af höstterminens lärjungar 109 den gemensamma linien, 61 real-linien och 85 latinlinien. Helso-tillståndet har bedömts sålunda, att under vårterminen 184 ansetts hafva haft godt och de öfrige mindre godt helsotillstånd, af hvilka 51 varit närsynte; samt under höstterminen 216 haft godt och de öfrige mindre godt helsotillstånd och af hvilka 57 varit närsynte. I gymnastik och vapenöfningar hafva under vårterminen 219 och under höstterminen 233 deltagit.

Maturitetsexamen har aflagts under nämnda år af 15 läroverkets egna lärjungar, 13 på klassiska och 2 på reallinien, samt af 1 på sistnämnda linie, hvilken njutit enskild undervisning.

Detta läroverks allmänna fonders ställning vid periodens slut var följande: byggnadsfonden egde behållning 500 kronor, ljus- och vedkassan behållning 1,610 kronor 53 öre, biblioteks- och materialkassan skuld 1,908 kronor 60 öre samt premie- och fattigkassan behållning 108 kronor 55 öre.

b) *Femklassiga allmänna läroverket i Karlshamn*. Vid detta läroverk har undervisningen handhafs af rektor, 4 kolleger eller vikarierande lärare för dem, 3 öfningslärare och 2 extra lärare. Lärjungarnes antal har varit, vårterminen 179 och höstterminen 174.

Af de förre tillhörde 125 den gemensamma linien, 24 real-linien och 30 latinlinien samt af höstterminens lärjungar 118 den gemensamma linien, 31 real-linien och 25 latinlinien. Helso-tillståndet bedömdes under vårterminen för 159 lärjungar hafva varit godt och för 20 mindre godt, samt under höstterminen för 161 godt och för 13 mindre godt. Från gymnastik och vapenöfning voro befriade under vårterminen 11 och under höstterminen 13 lärjungar.

Vid periodens slut utgjorde läroverkets byggnadsfond 5,357 kronor 89 öre, ljus- och vedkassan 1,296 kronor 85 öre, biblioteks- och materialkassan 2,561 kronor 24 öre samt premie- och fattigkassan 2,134 kronor 59 öre.

c) *Sölvesborgs treklassiga allmänna läroverk*. Rektor och 2 kolleger eller deras vikarier samt extra öfningslärare hafva ledt undervisningen. Lärjungarnes antal har varit, under vårterminen 16 och under höstterminen 9. Deras helsotillstånd har under hela året i allmänhet varit godt och alla hafva deltagit uti gymnastiköfningarna. Vid 1885 års slut utgjorde behållningen

uti läroverkets byggnadsfond 347 kronor 50 öre, uti ljus- och vedkassan 25 kronor 61 öre, uti materialkassan 1,300 kronor 87 öre samt uti premie- och fattigkassan 15 öre.

d) *Ronneby treklassiga allmänna läroverk*. Rektor, 2 kolleger och 3 vikarierande öfningslärare hafva uppehållit undervisningen. Lärjungarnes antal var, under vårterminen 20 och höstterminen 12. Helsotillståndet har varit godt. Alla hafva deltagit uti gymnastiköfningarna. Vid periodens slut utgjorde behållningen i byggnadsfonden 1,096 kronor 46 öre, biblioteks- och materialkassan 2,024 kronor 83 öre samt premie- och fattigkassan 6 kronor 59 öre, men ljus- och vedkassan hade en skuld å 32 kronor 59 öre.

Läroverk för qvinlig ungdom, för hvilka åtnjutas understöd af statsmedel, finnas i Karlskrona, Karlshamn och Ronneby, alla under kontroll af en inspektor, som af eforus förordnas. Undervisningen i *läroverket i Karlskrona* har under år 1885 handhaft af 11 qvinliga och 5 manlige lärare under vårterminen 1885 och af 11 qvinliga och 6 manlige under samma års hösttermin. Lärjungarnes antal har under den förstnämnda terminen uppgått till 114 och under den senare till 124, fördelade på åtta klasser och en förberedande afdelning. Statsanslaget har utgjort för hvarje år af perioden 1,000 kronor. Terminsavgifterna hafva varit fastställda, för lärjungar i förberedande afdelningen till 25 kronor, i första klassen till 37 kronor 50 öre, i andra klassen till 50 kronor och i hvardera af de öfriga klasserna till 62 kronor 50 öre. Befrielse från afgifter har varit åtnjuten af 4 lärjungar helt och hållet; och 5 lärjungar hafva erhållit lindring i afgifterna, så att de endast betalt 50 kronor för år hvardera. Helsotillståndet hos lärjungarna har bedömts såsom i allmänhet godt.

Undervisningslokalen, hvari gymnastiklokal äfven inrymts, har under hela perioden varit densamma, som under slutet af föregående perioden. Såväl i afseende å utrymme för det med hvarje år tillväxande lärjungeantalet, som äfven eljest beträffande rummens inredning, lekplats, m. m., återstår mycket att önska; men annan lämpligare lokal har hittills icke kunnat beredas.

Undervisningslokalen till *läroverket för qvinlig ungdom* i Karlshamn är deremot af tillfredsställande beskaffenhet uti en egen byggnad, anskaffad hufvudsakligen genom bidrag af stadsinvånare. Undervisningen i detta läroverk har 1885 handhaft af 13 lärarinnor och 5 lärare. Lärjungarnes antal har 1885 uppgått, under vårterminen till 148 och höstterminen till 156, fördelade på en förberedande skola med 3 afdelningar och på 7 klasser. Årliga statsanslaget har utgjort 1,000 kronor. Terminsavgifterna hafva varit, för lärjunge i första klass 30 kronor, i andra 35 kronor, i tredje 40 kronor, i fjerde 50 kronor, i femte och sjette 60 kronor och i sjunde 75 kronor. Fullständig befrielse från afgifterna har åtnjutits af 7 och lindring i samma afgifter af 9 lärjungar.

Flickskolan i Ronneby har föreståtts af en föreståndarinna och 2 andra lärarinnor samt är indelad i 5 klasser, af hvilka den 5:te klassen tillkommit höstterminen 1885. Under 1885 års vårtermin undervisades 22 och under höstterminen 30 flickor. Terminsavgifterna hafva varit, för lärjunge i första klass 25 kronor, i andra 30 kronor, i tredje 37 kronor 50 öre, i fjerde 50 kronor och i femte 62 kronor 50 öre. Statsanslag har åtnjutits med 500 kronor årligen. Af lärjungarne hafva 2 varit helt

och hållet befriade från afgift och 7 fått åtnjuta undervisning mot nedsatta afgifter.

I öfrigt finnas i städerna flere, mer och mindre enskilda undervisningsanstalter för såväl gossar som flickor, hufvudsakligast afsedda att bereda lärjungar till inträde uti allmänna läroverken, de högre skolorna för qvinlig ungdom och jemväl de lägre skolorna.

Härjemte finnas inom länet följande undervisnings- och uppfostringsanstalter i särskilda syften, nemligen:

I Karlskrona:

Slöjdskolan för gossar. Denna skola grundar sig till en början på numera affidne handlanden Jonas Danielssons testamente den 20 oktober 1813, hvarigenom omkring 30,000 kronor donerades att förvaltas genom Konungens Befallningshafvande och stadens äldste i Karlskrona och hvaraf räntan skulle användas dels i första rummet till bekostande af undervisning i »Kristendomskunskap och nyttiga yrken», dels och dernäst till fördelning mellan de mest behöfvande fattiga af stadens Storkyrko- och Tyska församlingar. Sedan beslut den 12 augusti 1856 fattats, att viss andel af räntan skulle anordnas till bestridande af utgifterna för en slöjdskola samt såväl spritförsäljningsbolaget i staden som äfven stadens röstberättigade invånare dertill anslagit medel, började denna slöjdskola sin verksamhet den 2 april 1860 uti hyrd lokal. Genom särskilda testamenten och gåfvobref har tid efter annan skolans fond förökats, dels genom »Sjögrenska donationen», uppgående till 45,583 kronor 19 öre, och stäld under drätselkammarens förvaltning, dels genom affidne »handlanden T. D. Westerdahls donationsfond», som, stäld under stadsfullmäktiges, magistratens och stadens revisorers öfverinseende, uppgick till 110,244 kronor 66 öre, dels ock genom »A. Dahls fond», utgörande 126 kronor. Till följd af dessa gåfvor har slöjdskolans verksamhet allt sedan hösten 1874 utvidgats i enlighet med nya stadgar, hvilka den 29 maj 1875 erhållit Konungens Befallningshafvandes fastställelse.

Enligt dessa stadgar handhafves, under öfverinseende af en styrelse, bestående af ordförande och 4 ledamöter samt föreståndaren för skolan, undervisningen af 7 ordinarie och 3 biträdande lärare. Undervisningsämnenä utgöras af aritmetik, geometri, frihandsteckning, linearritning, modellering, träsnideri, mekanik, naturlära, svenska språket, bokföring, snickeri och svarfning. Läsåret börjar i september och fortgår till den 1 påföljande maj. Eleverne, med undantag af dem, som befinna sig i små ekonomiska omständigheter, hvilka fritt bevista skolan, betala årsavgifter, beroende af de ämnen, hvari de undervisas. Deras antal har uppgått:

under läsåret 1880—1881 till.....	143,
» » 1881—1882 »	132,
» » 1882—1883 »	156,
» » 1883—1884 »	137,
» » 1884—1885 »	135.

Från och med år 1878 har slöjdskolans lokal under ferierna varit upplåten åt länets hushållningssällskap, för att användas i och för de lärokurser i slöjd för utbildande af slöjdskolelärare, som af sällskapet årligen anordnats.

För att beredas egen lokal, lämpad efter skolans numera utvidgade verksamhet, hafva medel afsatts till en byggnadsfond, som 1885 stigit till 17,453 kronor 48 öre.

Nedanstående tablå utvisar skolans inkomster och utgifter under perioden:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
<i>Inkomster.</i>					
Räntor från Danielssonska fonden.....	750	750	750	750	750
Räntor från Westerdahlska fonden.....	4,300	5,650	5,750	4,400	5,050
Statsanslag.....	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100
Stadens hyresbidrag.....	1,600	1,100	1,100	1,100	1,100
Terminsaftgifter.....	181	234	210	198	195
Hyresersättning af hushållnings-sällskapet.....	175	250	250	250	250
Uppläpna räntor.....	797 ³⁷	988 ³⁸	1,053 ⁶⁸	861 ⁹⁰	1,269 ⁶⁹
<i>Utgifter.</i>					
Aföningar och arvoden.....	3,769	4,176	4,172	4,046	4,118
Hyor.....	1,666	1,864	1,864	1,864	1,909 ⁷⁵
Ränta å Dahls donationsfond.....	6 ³⁰	6 ³⁰	6 ³⁰	6 ³⁰	6 ³⁰
Diverse utgifter.....	2,032 ²⁴	1,792 ⁷⁰	1,747 ⁶²	1,631 ⁷³	1,809 ⁴⁸

Institutet för döfstumma. Rörande dess verksamhet har från anstaltens styrelse inkommit berättelse af följande innehåll: »Nämnda institut, som står under landstingets i Blekinge vård och öfverinseende, har under ofvan angifna åren fortsatt sitt arbete med döfstumma barns undervisning och uppfostran.

Dess styrelse utgöres af en qvinlig ledamot, som tillika öfvervakar behöriga fullgörandet af de skyldigheter, hvilka åligga institutets husmoder, och fem manlige ledamöter med två suppleanter. Kungl. Maj:ts Befallningshafvande utser två ledamöter och en suppleant, landstinget tre ledamöter och en suppleant, och stiftets konsistorium en ledamot.

Institutet har fortfarande föreståtts af en föreståndarinna, hvilken för sitt kärleksfulla och uppoffrande arbete aldrig haft anspråk på ersättning.

Lärarepersonalen utgöres af sex lärarinnor med löner från 850 till 400 kronor. En af dessa biträder tillika som vice-föreståndarinna och sköter bokföringen mot ersättning af 350 kronor.

Dessutom finnes en »ordningsman», som tillika är lärare i skomakeri, en lärare i manlig slöjd, en i skråreri samt tvenne lärarinnor i qvinlig slöjd.

Under de senaste tvenne åren har såväl appareil- som fristående gymnastik meddelats eleverna af särskild därför anställd lärare.

En »husmoder» samt erforderligt tjenstefolk hafva i öfrigt utgjort institutets tjenande personal.

Vid början af ofvanstående period var elevernas antal 46, deraf gossar 26 och flickor 20; under nämnde tid äro 39 inskrifna; 24, deraf 2 externer, konfirmerade och utskrifna samt dessutom utskrifna såsom ej mottagliga för undervisning 9, för erhållande af privat undervisning 2 externer, för afresa med föräldrarna till Amerika 1, samt döde 2; af dessa 38 afgångna voro 23 gossar och 15 flickor.

Qvarstående vid sistlidet års slut voro 47, deraf gossar 28, deruti inbegripne 4 externer och 19 flickor.

Eleverna hafva under de två senare åren varit fördelade uti tal-, skrif- och teckenskola, med i allmänhet 2 års lärokurs i hvardera.

Talskolan har under senaste året haft 3 klasser med 7 elever i första, 8 i andra och 4 i tredje klassen, tillsammans 19, deraf gossar 14 och flickor 5.

Skrifskolan har under sistbemälda tid haft 2 klasser med 4 elever i första och 8 i andra klassen, tillsammans 12, deraf gossar 6 och flickor 6.

Teckenskolan har haft 6 elever, deraf 1 äldre och 2 idiotiska. 2 elever voro manliga och 4 qvinliga, af hvilka 1 man blef utskrifven vid läsårets slut för oförmåga att inhemta undervisning.

Den förut befintliga s. k. idiotklassen har helt och hållet upphört.

Konfirmationsundervisningen har meddelats af föreståndaren för Hjortheds döfstuminstitut pastor Estberg och nuvarande kyrkoherden Hofström.

En hvar af lärarinnorna i tal-, skrif- och teckenskolorna har undervisat 30 timmar i veckan under de nio månader af året, som undervisningen fortgått och hafva undervisningsämnen varit kristendom, artikulation, språk- och skriföfningar, räkning, geografi och naturlära samt historia, välskrifning och ritning.

Undervisningen har, efter förrättad morgonbön, fortgått hvarje förmiddag i 5 timmar, med en timmas uppehåll klockan 10—11 och tio minuters klockan 9, 12 och 1. Af tiden emellan klockan 10 och 11 har en halftimme användts till gymnastik för både gossar och flickor.

Uti handarbeten har undervisning meddelats åt gossarna: i skomakeri, skråreri, snickeri och svarfning, allt efter hvars och ens fallenhet, 3 timmar hvarje eftermiddag under 5 dagar i veckan. Samtidigt hafva flickorna af 2 lärarinnor undervisats i väfnad, spånad, kläd- och linnesömnad, stickning och virkning samt husliga sysslor. Tiden emellan $\frac{1}{2}$ 7 och $\frac{1}{2}$ 8 om aftnarna har användts till öfverläsning under en lärarinnas ledning.

Hvarje helgdags för- och eftermiddag hafva andaktsstunder hållits och utläggning gjorts af dagens text.

Under jul- och sommarferierna hafva eleverna vistats i sina hem eller qvarstadnat å institutet, allt efter deras målsmäns önskan.

Årsafgifterna hafva utgått med 200 kronor för elever, som ej tillhöra länet, och för dem som tillhöra detsamma med 125 kronor. Undantagsvis har för de senare nedsättning egt rum till 75 kronor och 62 kronor 50 öre. Några hafva haft allting fritt; externer betala 30 kronor om året.

5 elever hafva varit från Småland och Öland, 1 från Vestmanland och de öfriga från Blekinge.

Sedan landstinget för vinnande af behöfligt utrymme anslagit medel till uppförande af en byggnad af sten, innehållande 2 rum i öfre våningen, och bostad för vaktmästaren, som tillika är ordningsman, i den nedre, disponerar nu institutet utom sistnämnda rum öfver 2 större salar samt 15 större och mindre rum, till bostäder för lärarinnorna, läsrum och verkstadsrum. Dessutom finnes 1 sjukrum, 1 badrum, kök och nödiga rum för tjenstefolket samt badhus. Till lägenheten hörer äfven en större trädgård och erforderliga ekonomibygnader.

Institutets donationsfond har fortfarande utgjort 5,695 kronor, hvaraf 1,000 kronor äro bestämde till fond för frielever.

Af statsmedel har institutet årligen åtnjutit 100 kronor för hvarje intern och 50 kronor för extern. Malnös barnhusfond har genom Kungl. Maj:ts Befallningshafvande under femårsperioden

öfverlemnadt ett sammanlagdt belopp af 1,625 kronor 75 öre eller per medium 325 kronor för år, till understöd för de barn, hvilkas målsmän ansetts vara mest urständssatta att betala årsafgiften. Återstående kostnaden för institutets verksamhet och elevernas underhåll har bestridts, utom genom årsafgifter, af länets landsting, som tillika eger och underhåller fastigheten och årligen gjort stora och välvilliga uppoffringar för institutets framgång. I medeltal har institutet kostat i årligt underhåll för den inre hushållningen 15,224 kronor, hvilka fördelade på hvarje elev utgör ett belopp af omkring 362 kronor, då externerna tages med i beräkningen, men utan dessa 405 kronor.

Skolan inspekterades senast i nästlidne maj månad af direktorn vid institutet å Manilla, herr doktor O. Kyhlberg, då resultatet af elevernas skriftliga prof var, att af talskolan godkändes 78,9 procent och af skrifskolan 66,6. Vid föregående inspektion och prof år 1883, visade de förre 43,3 procent och de senare 18,2, hvaraf synes, att skolan gått ej obetydligt framåt.

Af de utgångna eleverna hafva nästan alla kunnat sig sjelfva försörja och hafva de under lärotiden visat goda framsteg samt ådagalagt ett särdeles godt uppförande.»

Karlskrona arbetshem och arbetsskola för unga qvinnor har inrättats i ändamål att bilda unga, fattiga flickor till goda tjenarinnor. Under en husmoders ledning erhålla de undervisning i matlagning, tvätt, spånad, väfnad och andra alldagliga hushållsbestyr. I detta arbetshem, som 1883 började sin verksamhet, hafva under detta och följande året varit intagna 21 flickor, af hvilka 11 utgått såsom tjenarinnor, 3 återgått till sina hem, 1 blifvit från inrättningen skild och 6 kvarvarit vid 1885 års slut. Inkomsterna, utgörande frivilliga bidrag och arbetsförtjenster, uppgingo 1885 jemte behållning från förra året till 2,955 kronor 92 öre, utgifterna till 2,578 kronor 95 öre och behållningen till 1886 till 376 kronor 97 öre.

Barnhemmet i Karlskrona. Dess grundkapital uppgick vid 1885 års slut till 18,000 kronor jemte eget hus, taxerad till 10,000 kronor. Med inkomsterna här af och med frivilliga bidrag samt arbetsförtjenster har anstalten äfven under ifrågasvarande period kunnat hållas uppe. Från detta barnhem, hvilket stiftades den 1 oktober 1858 af fru Sofia Wilkens, född Thomé, som ännu förestår detsamma, har på slutet af 1860-talet utgått »skyddshemmet för abnorma qvinnor», som har till ändamål att, såvidt sig göra låter, i läsning och slöjd undervisa idioter och äfven döfstumma af qvinligt kön. Detta skyddshem eger eget hus, bevillingstaxerad till 10,000 kronor och beläget intill barnhemmets, men har intet eget kapital, utan deremot en in-tecknad skuld å 2,000 kronor. Föreståndarinna för detta skyddshem är fröken Sofia Ulfsparre. Omkring 25 abnorma flickor vårdas der under två lärarinnor. Af dessa flickor voro 12, betalande en årsafgift af 100 till 300 kronor, beroende af deras arbetsduglighet, samt 13, hvilka icke betala afgift. Båda dessa hem stå under hvar sin styrelse, men reglementen finnas icke för dem uppgjorda.

Under år 1885 stiftades, uteslutande på enskilda bidrag, »Arbetsskolan för vanföra och lytta i Karlskrona». Dess verksamhet började först under slutet af sagda år, efter mönster af en likadan skola i Köpenhamn. Hela dess fond utgjorde vid slutet af år 1885 1,137 kronor 05 öre.

Småbarnsskolan har jemväl under perioden fortsatt sin verksamhet under inseende af en styrelse samt med biträde af nödigt antal lärare och lärarinnor.

I Karlshamn:

Navigations-skolan derstades, som åtnjutit statsanslag under åren 1881 och 1882 med 8,200 kronor och under 1883—1885 med 8,450 kronor årligen, har fortfarande varit i verksamhet och har undervisningen bibringats af 4 lärare. Elevernes antal har uppgått:

	I navigations- afdelningen.	I maskin- afdelningen.
1881 till	59	21
1882 »	29	21
1883 »	45	14
1884 »	35	22
1885 »	36	16.

Af eleverne hafva under perioden 65 samtidigt varit inskrifne i navigationsafdelningen.

Undervisningsmateriel har under perioden inköpts för 736 kronor 55 öre.

Fabriksskolan. Uti densamma hafva årligen omkring 50 lärjungar åtnjutit undervisning uti skrifning och räkning. Skolan har fortfarande upprätthållits genom frivilliga gåfvor.

En *slöjdskola* har genom stadens, landstingets och hushållningssällskapets bidrag under perioden kommit till stånd.

Den af framlidne grosshandlanden Abraham Hellerström till inrättande i framtiden af ett *tekniskt elementarläroverk* donerade fond har vid 1885 års slut genom räntebesparingar ökat till 111,672 kronor 6 öre, men fonden har ännu icke stigit till så stort belopp, att den kunnat medgifva förverkligande af stiftarens systemål.

Uti den förra lasaretsbyggnaden, hvilken inköpts af staden Karlshamn, har inrymts »*Blekinge läns uppfostringsanstalt för sinnesslöa barn*», för hvars uppehållande länets landsting år 1885 anslagit erforderliga medel för anstaltens ställande i verksamhet under år 1886. Som denna verksamhet afser en kommande femårsperiod, är derom icke vidare att i denna berättelse förmäla.

I Sölvesborg:

En så kallad *fortsättnings-skola* har der med bidrag af statsanslag inrättats i stället för förut varande aftonskolan.

I sammanhang med folkskolan har en *slöjdskola* kommit till stånd medelst bidrag från staden, landstinget och länets hushållningssällskap.

Angående *barnhemmet*, som under perioden fortsatt sin verksamhet i samma skala och syfte som förut, hänvisas till hvad derom i förra femårsberättelsen förmäles.

I Ronneby:

Slöjdskolan för flickor har under perioden utöfvat sin verksamhet i samma syfte och ungefär i samma utsträckning, som under förra perioden.

Äfven en *slöjdskola för gossar* har genom medverkan af kommunen, landstinget och hushållningssällskapet under perioden kommit till stånd.

Å landsbygden:

Martin Thumells stiftelse i Rödeby. Angående denna stiftelses verksamhet under perioden har af dess styrelse aflemnats följande meddelande:

»I enlighet med testators förordnande är stiftelsens ändamål, att inom Rödeby socken uppfostra samma socken tillhöriga fattiga, värnlösa barn till kristliga församlingsmedlemmar samt goda och pålitliga tjenstehjon.

Det donerade beloppet utgjorde 55,000 kronor, hvilket enligt reglementet af den 16 december 1872 aldrig får förminska, utan endast de årligen inflytande räntemedlen till ofvan angifna ändamål användas.

I stiftelsen intagas till vård och uppfostran så många fattiga barn, mellan 9 och 14 års ålder, som tillgångarne medgifva och utackorderas numera, mot en årlig fosterlön af 60 kronor för gossar och 50 kronor för flickor, till sådana välkända personer inom församlingen, som i öfverensstämmelse med stiftarens förordnande vilja åtaga sig att låta bibringa barnen det i Kungl. skolstadgan af den 18 juni 1842 föreskrifna kunskapsmått, äfvensom i öfrigt uppfostra dem till arbetsamhet, trohet och pålitlighet samt derunder lemna dem nödig vård och beklädnad.

Styrelsen öfver denna stiftelse utgöres af ordförande och fem ledamöter, som sammanträda första måndagen i hvarje månad.

En gång om året, nemligen den 1 april, stiftaren Martin Thunells födelsedag, anställes offentlig examen med barnen i styrelsens, föräldrars, fosterföräldrars och kyrkoherdens i församlingen närvaro.

Stiftelsens sammanlagda tillgångar den 1 januari

1881 utgjorde	Kr. 87,074 ⁴² ,
och utgöra nu den 31 december 1885	» 93,187 ¹⁰ ,
och bestå af:	
$\frac{6}{9}$ mantal N:o 25 Östra Rödeby	Kr. 32,229 ³⁰ .
Diverse inventarier	» 588
Kontant utlånta penningar	» 60,369 ⁸⁰ . 93,187 ¹⁰ .

Hemmanet är till kommunalnämnden i socken utarrenderadt mot 1,000 kronor pr år.

Denna summa, tillika med räntan å de utlånta kapitalen, äro årligen använda till de i stiftelsen intagna barnen, sålunda:

År.	Antal barn vid årets början.		Intagna under året.		Afgångna under året.		Antal kvarvarande vid årets slut.		Ut-betalda fosterlöner.	Förvaltningskostnader.	Summa Kronor.
	Gossar.	Flickor.	Gossar.	Flickor.	Gossar.	Flickor.	Gossar.	Flickor.			
1881...	24	9	—	—	9	3	15	6	21	1,610 ⁸⁸	278 ²⁴ 1,889 ⁰⁷
1882...	15	6	9	2	3	—	21	8	29	1,595 [—]	278 ²⁸ 1,873 ²⁸
1883...	21	8	12	11	3	4	30	15	45	2,027 ⁷¹	299 ¹¹ 2,320 ⁸²
1884...	30	15	12	7	9	4	33	18	51	2,654 ⁸⁹	286 ¹² 2,941 ⁰¹
1885...	33	18	12	9	6	6	39	21	60	3,350 ⁴⁸	283 ¹⁹ 3,633 ⁶²
Summa	—	—	45	29	30	17	—	—	—	11,238 ⁸⁶	1,424 ⁸⁹ 12,663 ⁷⁵

Under år 1881 hafva inga barn blifvit intagna i stiftelsen af orsak, att inkomsterna måst användas till nybyggnad af ladugårdshus vid stiftelsens hemman.

Af de under dessa fem åren ur stiftelsen afgångna 47 barn, hafva de flesta fått anställning inom socknen såsom tjenstehjon och, såvidt styrelsen har sig bekant, hafva de skickat sig väl.

Under perioden hafva genom kommunernas, landstingets och hushållningssällskapets bidrag *slöjdskolor* i sammanhang med folkskolorna kommit till stånd i Jemjö, Augerum, Rödeby, För-

kärla, Listerby, Asarum, Elleholm, Gammalstorp, Jemshög, Öljevult, Hällaryd, Ringamåla, Mörrum och Fridlestad, i hvilken sistnämnda kommun två sådana skolor äro inrättade. Statsbidrag hafva med 75 kronor till hvardera lemnats åt dessa slöjdskolor med undantag af Jemjö, Mörrums och Asarums kommuner, hvilka icke fullgjort vilkoren för åtnjutande af statsbidrag.

Uti de flesta af dessa slöjdskolor upprätthålles undervisningen af folkskolelärare, hvilka i allmänhet fått sin utbildning uti slöjdskolan i Karlskrona på hushållningssällskapets bekostnad. Lärarne aflönas af landstinget till omkring $\frac{3}{4}$ delar och af kommunen till omkring $\frac{1}{4}$ del.

Slöjdskolorna för flickor i Nättraby och Hjortsberga hafva under perioden fortfarande varit i verksamhet och utgifterna hafva hufvudsakligen bekostats genom enskilda bidrag och till en del af inkomsterna för tillverkningarne.

Slöjdskolan för gossar i Ronneby landsförsamlings fattiggård å Persborg har under perioden äfven fortsatt sin verksamhet på bekostnad af församlingen, i samma syfte och ungefärligen i samma utsträckning, som under föregående perioden.

Slöjdskolan i Sölvesborgs landsförsamling har äfven fortgått med statsanslag 75 kronor årligen och i öfrigt med medel, som förskjutits af församlingen.

Det i föregående berättelsen omnämnda *barnhemmet i Rödeby* har jemväl fortsatt sin verksamhet i sin fastighet Sparfveboda.

Förutom ofvan omförmälda undervisningsanstalter torde här äfven böra nämnas *Kungl. Flottans skeppsgosseskola* i Karlskrona och öfriga anstalter derstädes för krigsväsendets utbildande, hvarom här ej lärer vara rätta platsen att lemna närmare utredning.

För *fromma stiftelser, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjukkasor* och dermed jemförliga inrättningar redogöres i öfrigt närmare uti **tabell N:o 8.**

För *fångvårdsväsendet* redogöres uti »Bidrag till Sveriges officiella statistik», hvartill alltså hänvisas.

I afseende å *bankväsendet* inom länet torde böra omnämnas: att sparbankerna i Karlskrona, Karlshamn, Ronneby och Sölvesborg samt i Jemshögs, Asarums, Ronneby och Backaryds, Mörrums, Hoby, Fridlestad och Rödeby, Hjortsberga, Eringsboda, Tvings, Sillhöfda och Åryds socknar, äfvensom den för Östra härad, fortsatt sin verksamhet under hela perioden; hvar emot, sedan äldre sparbanken i Mjellby upphört, en ny sparbank derstädes uppstått och fått sitt reglemente fastställt under benämning »Mjellby nya sparbank». Om samtliga dessa sparbanker är närmare utredning att inhemta af den officiella statistiken;

att Smålands med flere provinsers hypoteksförening till jordägare inom Blekinge utlånat, under år 1881: 558,900, 1882: 682,300, 1883: 483,500, 1884: 828,800 och 1885: 836,900 kronor eller under hela perioden tillsammans 3,390,400 kronor;

att aktiebolaget »Blekinge bank», som den 27 september 1872 erhöi nådig oktroj såsom icke sedelutgivande bank, under hela perioden drifvit bankrörelse i Karlskrona och hade vid slutet af 1885 164 delegare för 2,500 aktier om hvardera 400 kronor och sålunda en grundfond å 1,000,000 kronor, en reservfond å 68,005 kronor 89 öre och en öfverskottsfond å 126,483 kronor 23 öre samt lemnade till delegarne utdelning med 7 % under 1881 och 1882 och med 6 % under hvardera af periodens öfriga år; och att Smålands, Skånes och Kristianstads enskilda banker under hela perioden drifvit bankrörelse genom afdelningskontor,

Smålandsbanken i Karlskrona, Skånes bank i Karlshamn och Sölvesborg samt Kristianstads bank uti Karlskrona, Ronneby och Karlshamn.

Till bankinrättningar torde och böra hänföras den »Allmänna pantlåneinrättningen i Karlskrona». Om dennas verksamhet under perioden lemnar nedanstående tabell närmare utredning:

Sammanställning öfver lånerörelsen vid Karlskrona allmänna pantlåneinrättning åren 1881—1885.

År.	Belånade pant.			Utgångna pant.						Medellånebelopp				Inneliggande pant vid årets slut.				
	Antal.	Lånebelopp.		Utlösta.			Å auktion försälda.			å belånade pant.		å utgångna pant.		Antal.	Lånebelopp.			
		Stycken.	Kronor.	öre.	Antal.	Lånebelopp.	Antal.	Lånebelopp.	Auktionsbelopp.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.		Stycken.	Kronor.	öre.	
	Stycken.	Kronor.	öre.	Stycken.	Kronor.	öre.	Stycken.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Stycken.	Kronor.	öre.		
1881	17,914	75,457	—	17,740	74,374	—	594	2,049	—	3,609	28	4	21	4	17	6,198	27,092	—
1882	17,206	72,966	—	16,560	70,612	—	558	2,136	—	3,599	53	4	24	4	25	6,286	27,310	—
1883	18,020	78,222	—	16,595	72,204	—	618	2,381	—	3,879	67	4	34	4	33	7,093	30,947	—
1884	18,923	78,585	—	18,195	77,065	—	861	3,117	—	4,543	18	4	15	4	20	6,960	29,350	—
1885	15,290	59,898	—	15,678	63,218	—	637	2,293	—	3,492	73	3	91	4	—	5,935	23,737	—

Den verkan, samtliga dessa bank- eller låneinrättningar haft på affärsställningen synes hafva varit mycket olika. Sparbankerna hafva otvetydigt medfört för insättarne stora fördelar medelst insamlandet och förräntandet af deras besparingar, hvilka eljest sannolikt till stor del för dem gått förlorade. Städernas sparbanker hafva alla skötts väl, men så har icke förhållandet med alla sparbankerna på landsbygden varit; dock hafva några af myndighet ingripande åtgärder icke behöft vidtagas med flere än en, eller Mjellby äldre sparbank, hvilken emellertid sedermera frivilligt afvecklat och till stor del lefvat upp uti »Mjellby nya sparbank», som sedan 1884 börjat sin nya verksamhet under annan direktion än den uti äldre sparbanken.

Hvad beträffar hypoteksföreningens och de enskilda bankernas samt Blekinge aktiebanks verksamhet inom länet, kan det tryggt om dem alla sägas, att de väl hjälpa många, men stjelpa kanske lika många. Lättheten att i dem, isynnerhet i de senare bankerna, få låna penningar, lockar mången att till mindre produktiva ändamål anlita dem. När räntan då är hög och, såsom på senare åren inträffat, fastighets- och varuvärden fallit, vållar skuldsättningen ofta ruin. Enahanda omdöme kan fällas angående pantlåneinrättningen i Karlskrona, ehuru lånerörelsen der drifves mot mera fullgod säkerhet.

Sedan Kungl. förordningen den 7 november 1884 promulgerades, hafva under år 1885 fem personer hos Kungl. Maj:ts Befallningshafvande anmält sig att drifva pantlånerörelse.

För brandförsäkringsinrättningarna inom länet lemnas summarisk redogörelse uti **tabell N:o 7**.

Brandstodsbolaget inom Listers härad har under perioden upphört med sin verksamhet.

Af redogörelserna för »Brandstodsbolaget å landet inom Blekinge» och för »Tving sockens brandstodsbolag» framgår, bland annat, att under perioden ansvarighetsbeloppen för dessa bolag ökats, med 1,426,900 kronor för fast och med 192,770 kr. för lös egendom för det förstnämnda, samt med 726,840 kr. för fast och med 608,960 kr. för lös egendom för det sistnämnda bolaget.

Inom länet verka dessutom följande brandförsäkringsbolag medelst agenturer och komitéer, såsom »Skandia», »Svea», »Sverige», »Städernas allmänna brandstodsbolag» och »Städernas bolag till försäkring af lösegendom», med flere. De två förstnämnda äfvensom bolaget »Nordstjernen» verka jemväl för lifförsäkring.

Sjöförsäkringsverksamhet drifves af »Stockholms sjöförsäkringsbolag» samt bolagen »Svithiod» och »Thule», med flere.

Under perioden hafva inträffat följande eldsvådor, dock ingen af synnerligen vidtomfattande beskaffenhet, nemligen 22 i Karlskrona, 20 i Karlshamn, 2 i Sölvesborg, 1 i Ronneby och 177 å landsbygden.

Det år 1881 bildade *Blekinge läns hästförsäkringsbolag* har under återstående delen af perioden varit i verksamhet. Detta bolag är bygd på ömsesidig ansvarighet. Influtna försäkringsavgifter under senaste tre åren af perioden hafva uppgått till 32,677 kronor 96 öre och utbetalda försäkringsersättningar till 37,497 kronor 92 öre, hvaraf 10,793 kronor 50 öre utgifvits 1885 och under hvilket år uttaxeringen utgjorde 1 krona 65 öre på 100 kronor af försäkringsvärdet. Vid 1885 års slut utgjorde bolagets ansvarighetssumma 684,550 kronor. Bolaget har sitt säte och forum i Karlskrona.

För ömsesidighetsföreningar för försäkring af båtar och fiskeredskap lemnas följande utredning:

Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År, då verksamheten börjat.	Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp 1881—1885).	Öfriga inkomster.	Utbetalda sjöskadeersättningar.	Öfriga utgifter.	Befintliga fonder eller tillgångar.	Försäkringsbelopp		Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kronor ansvarighetsbelopp. 1881—1885.	Sjöskador, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning.
							teknadt under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.		
Torhamns.....	—	105	212	105	—	212	—	900		
Medelstads härads.....	—	288 50	847 91	494	75	5,738 94	1,045	2,631		
Mjellby sockens.....	1855	6,780 07	—	7,299 43	209 38	1,684 83	—	29,124	{20 öre om året för hvarje fiskesgarn; 2 kr. om året för hvarje båt.	1,473

Dessa försäkringsföreningar, så nyttiga de kunde blifva för fiskeribefolkningen, åtnjuta dock icke inom densamma stort förtroende. Anledningen dertill uppgifves vara svårigheten att å angifna förluster och orsaken till desamma utöfva vederbörlig kontroll, och att såsom följd deraf föreningarna ofta få godtgöra förlusten af äldre redskap, som misstänkes med vilja hafva blifvit i sjön öfvergifven för åtkommande af försäkringsbeloppen. Dessa föreningar föra alltså ett tynande lif.

Inom länet hafva under perioden följande *lifränte- och kapitalförsäkringsanstalter* varit i verksamhet, nemligen:

1:o. *Lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten för Blekinge*, som fått sig reglemente af Kungl. Maj:t fastställt den 11 februari 1873. Dess verksamhet under perioden åskädliggöres af följande, från anstaltens styrelse infordrade berättelse:

»Anstalten har med ett alltjemt stigande förtroende fortsatt sin verksamhet under femårsperioden 1881—1885 och efter samma bestämmelser, som varit gällande sedan dess första tillvaro.

Anstaltens kontor har hållits öppet för insättningar en gång i veckan, nemligen hvarje helgfri torsdagsförmiddag två timmar, med undantag af december månad, då, i anseende till den stora mängd insättningar, som vanligen under denna månad förekommer, tre dagar i veckan varit anslagne till insatsers emottagande.

Lokalkomitéerna uti städerna Karlshamn, Ronneby och Sölvesborg, som ha till uppgift att uppsamla, qvittera och till styrelsen i Karlskrona insända de besparingar, som folket i nämnda trakter önskar få insatta i lifränteanstalten, ha oafbrutet varit i verksamhet, och såsom exempel på de olika intressen hvarmed

dessa under femårsperioden blifvit omfattade, må nämnas, att af de i efterstående tabell upptagna insättningar har inkommit från Karlshamn 22,190 kronor, från Ronneby 2,046 kronor och från Sölvesborg 1,376 kronor.

Till lifränteklassen, som vid 1880 års utgång egde endast 1 manlig delegare, hafva öfverflyttats: år 1881 2 qvinliga delegare, 1882 1 manlig dito, 1883 1 qvinlig dito och 1885 2 qvinliga dito, så att vid slutet af sistnämnda år funnos i lifränteklassen 2 manlige och 5 qvinliga delegare; de förstnämnde öfverfördes till lifränteklassen med en sammanlagd behållning af 3,970 kronor 91 öre och de senare med 3,738 kronor 95 öre. De manlige lifräntetagarne ha årligen uppburit 10 procent och de qvinliga 9 procent af den behållning, hvarmed de ingått i lifränteklassen.

Af de till kapitalbildning i anstalten insatta medel, afsedda att under bestämdt år lyftas, hafva under femårsperioden utbetalts till 74 delegare 17,624 kronor 43 öre.

Räntor och arfsvinster på i anstalten insatta medel för bildande af lifräntor, hafva under samma tid lyftats i 36 poster tillsammans 2,168 kronor 53 öre.

Enär de förvaltningsafgifter, som insättare enligt reglementets bestämmelser vid hvarje insättning erlägga, alltfört varit otillräckliga att, såsom från början antogs, dermed bestrida anstaltens förvaltningskostnader, så har länets landsting och hushållningssällskap härtill lemnat årliga bidrag, det förstnämnda med 500 kronor och det senare med 400 kronor.»

År.	D e l e g a r e .			D e l e g a r n e s					Besparingsfonden.	Lifräntefonden.	Reservfonden.		
	Tillkomne.	Afgångne.	Qvarvarande vid årets slut.	insättningar.	r ä n t e f o t								
					utan arfsvinst.	med arfsvinst.							
						Lägsta.	Högsta.						
1881.....	613	82	11,790	30,360	5'9595	6'1666	7'2215	356,220	56	5,056	32	2,065	61
1882.....	521	68	12,224	27,571	5'8993	6'0908	7'0663	400,996	54	5,082	55	1,920	59
1883.....	525	119	12,650	18,844	6'02545	6'7748	10'5916	435,626	50	6,612	61	1,630	79
1884.....	642	134	13,160	28,042	6'00	6'663	10'8385	477,769	50	6,297	75	1,178	09
1885.....	427	113	13,471	27,996	6'00	6'62153	7'31114	527,055	09	6,176	40	566	72

2:o. *Blekingeska afdelningen af Jönköpings med flere läns pensionsförening och lifförsäkringsanstalt.*

Efter anmodan af länets hushållningssällskap har »Lifränte- och Kapitalförsäkringsanstalten för Blekinge» åtagit sig att tills vidare handhafva bestyret med de ärenden, som kunde inom länet ifrågakomma till expedition inom pensionsafdelningen. Vid 1880 års utgång utgjordes afdelningen af 104 delegare, af hvilka 6 tillhörde lifränteklassen och uppburde årlig pension. Under perioden hafva inga insättningar egt rum och ingen delegare tillkommit. Deremot hafva 4 aflidit, så att delegarnes antal vid periodens slut var 100. Af dessa hafva ytterligare 6 öfverflyttats till lifränteklassen, och åtnjuta alltså nu 12 delegare årlig pension med ett sammanlagdt belopp af 1,281 kronor 93 öre. Vid 1885 års slut utgjorde delegarnes behållningar 45,834 kronor 2 öre.

3:o. *Husbondeföreningen i Lösens och Augerums församlingar.* Om denna anstalts verksamhet under perioden har aflemnats följande berättelse:

»Husbondeföreningen i Lösens och Augerums församlingar, med stadgar af den 4 januari 1871, är bildad i syfte att inom församlingarna uppfostra till sparsamhet och särskildt att befrämja intresset för lifränte- och kapitalförsäkringar.

Upphofsmanen till nämnda förening, förre kyrkoherden i Lösen C. J. Wadén, lyckades i åtskilliga år förmå församlingarna att af kommunalkassans medel anslå ett visst belopp till insättning i lifränteanstalt för hvarje nyfött barn inom kommunen. Så länge detta fortfor, kände sig föräldrarne äfvenledes uppmunade att göra insatser för sina barn. Men från och med 1883, då församlingarna upphörde med dessa kommunala bidrag, under förmenande, att den goda idén hunnit rotfästa sig i folkets medvetande och under förhoppning, att den skulle fortleva utan något stöd och underhåll af kommunen, tyckes intresset för lifräntesaken i betänklig grad hafva afsvanat, fast ingen vill förneka det behjertansvärda i densamma.

Väl inträffar det ännu, att vid barndop insatser i lifränteanstalten göras för de nyfödda af föräldrar och faddrar, och att

förnyade insatser göras årligen i gamla böcker; men det kan ingalunda sägas ske i samma mån som förut eller mera allmänt.

Under åren 1881—1885 belöper sig antalet af de genom presterskapets medverkan skedda och af oss bokförda insatserna för nyfödda barn inom begge församlingarna till 450, med ett sammanlagdt penningebelopp af 2,675 kronor. Anmärkas bör, att en insats af dessa ensam uppgår till 600 kronor, gjord 1881. Af detta penningebelopp belöper sig en ojämförligt större del på år 1881, nemligen 1,713 kronor.

Det har här mer än tillräckligt visat sig, att framgången af den behjertansvärda lifröntesaken endast kan förväntas i det fall, att den göres till en kommunens angelägenhet, åtminstone hvad dessa församlingar beträffar. Öfverlemnad åt de enskildes godtfinnande, tyckes dess framtida bestånd och tillväxt vara i viss mån tvifvelaktig. Orsaken hvarför dessa kommuner upphört med bidrag härtill, torde icke ligga uti någon afvohet mot eller ringaktande af saken i och för sig, utan deri, att kommunerna, betungade af ovanligt dryga skatter och utskylder, icke anse sig, för närvarande åtminstone, kunna offra något särskildt bidrag för ifrågakvarande ändamål.

Inom Augerums församling tyckes det dock vara sörjdt för att lifröntesaken, icke alldeles åtminstone, kommer att dö ut. Tvenne stiftelser af enskilda personer äro nemligen här bildade, den Danielsonska och den Hansenska, hvardera å 4,000 kronor. Räntan å den förra anslås delvis till utdelning åt enskilda fattiga, årligen vid jultiden, hvilka ej åtnjuta fattigunderstöd, delvis till insatser i lifrönteböcker för dessa samma eller deras barn, båda delarne endast dock i det fall, att de sjelfva under årets lopp gjort någon insats i lifrönteanstalten. Af räntan i Hansenska fonden anslås 20 kronor till insättning för lifränta för hvarje å Lyckeåborg under året födt barn.

Sålunda blef under sista året ett belopp af 178 kronor af räntan å Danielsonska fonden utdeladt för insättning i lifrönteböcker och af Hansenska 120 kronor för samma ändamål. Ungefärligen enahanda belopp har under hvart af de föregående åren på samma sätt utgått.

Det torde böra tilläggas, att från föreningens stiftande till år 1881 utgjorde delegarnes antal i föreningen 3,569 personer och att under perioden tillkommit 167».

I afseende å *anstalter för sjukvården* inom länet torde här angifvas:

Länslasarettet i Karlskrona, afsedt för städerna Karlskrona och Ronneby samt Östra och Medelstads härad, har fortfarande haft sin plats i Karlskrona vid Bredgatan. Som emellertid de dertill afsedda byggnader ansetts icke motsvara sjukvårdsdistriktets behof på utrymme och dessutom icke äro tidsenliga samt dertill belägna inom staden på en i sanitärt hänseende mindre lämplig plats, har förslag hos länets landsting gjorts angående nybyggande af nya lasaretsbyggnader jemte läkarebostad på lämplig plats utanför den egentliga staden, norr om Pantarholmen. Till sådant ändamål har landstinget under 4 år af perioden årligen afsatt 12,000 kronor. Ritningar och kostnadsförslag äro uppgjorda och vid 1887 års landsting skulle frågan få sin definitiva lösning.

Angående detta lasarets verksamhet under perioden lemnas närmare utredning uti följande tablå:

År.	Kostnad för hvarje sjuksäng per dag. Kronor.	Lasarettet.		Kurhuset.		Inkomster. Kronor.	Utgifter. Kronor.
		Antal sängar.		Antal sängar.			
		Tillgängliga.	I medeltal upptagna.	Tillgängliga.	I medeltal upptagna.		
1881.....	1.26	32	27	24	10	19,497	18,412
1882.....	1.30	32	23	24	8	18,678	15,810
1883.....	1.90	32	26	24	9	18,253	18,071
1884.....	1.33	32	27	24	6	19,162	18,220
1885.....	1.25	32	28	24	7	20,236	16,567

Länslasarettet i Karlshamn, afsedt för städerna Karlshamn och Sölvesborg samt Bräkne och Listers härad, har intill hösten 1883 begagnat de äldre lasaretsbyggnaderna, belägna intill Karlshamns fattiggård norr om staden. På landstingets bekostnad hafva emellertid uppförts nya lasaretsbyggnader, öster om och invid staden på tomt, som blifvit af staden dertill anordnad. Sjelfva sjukhusbyggnaden är uppförd i tre våningar af reveteradt tegel, särdeles pryddigt, och inredd efter nyare tidens fordringar på en sådan sjukhusbyggnad. Angående sjukvården å detta lasarett under perioden lemnas följande tablå närmare utredning:

År.	Medelkostnad för hvarje sjuksäng per dag.	Lasarettet.		Kurhuset.		Inkomster. Kronor.	Utgifter. Kronor.
		Antal sängar.		Antal sängar.			
		Tillgängliga.	I medeltal upptagna.	Tillgängliga.	I medeltal upptagna.		
1881.....	1.46	24	15.8	16	1.7	12,636.83	11,827.42
1882.....	1.51	24	14.2	16	3.7	11,988.17	12,227.19
1883.....	1.50	24	14.3	16	3.6	11,889.28	13,480.46
1884.....	1.54	44	18.1	16	1.7	12,361.85	15,818.83
1885.....	1.70	44	24.9	16	0.4	17,749.46	16,281.66

I öfrigt hänvisas angående dessa länslasarets verksamhet under perioden till den *officiela statistiken*.

Sedan landstinget den 29 september 1880 beslutat, att i Sölvesborg, Ronneby och Jemshög, äfvensom å andra orter inom länet, der vederbörligen praktiserande läkare blefve anstald och apotek inrättades, anordna medel till *sjukhem* under vissa vilkor, hvilka dessa orter sjelfva skulle fullgöra, så har dock hittills sådana sjukhem icke kommit till stånd af anledning, att vilkoren icke blifvit fullgjorda.

I *Karlskrona* hafva under slutet af perioden å den så kallade Tullholmen norr om och intill den egentliga staden blifvit uppförda tre pryddiga, rymliga och ändamålsenligt inredda *epidemisjukhus*-byggnader, hvilka först under 1886 blifvit fullständigt färdiga.

I *Karlshamn* finnes äfven ett *epidemisjukhus* öster om staden och i närheten af nya länslasarettet.

I *Sölvesborg* har under år 1885 blifvit uppförd ett nytt *epidemisjukhus*, beläget i stadens utkant och omgifvet af gräsplaner och planteringar. Denna sjukhusbyggnad, som är uppförd af trä för en kostnad af omkring 15,000 kronor, anskaffade hufvudsakligast genom anslag af stadens sparbank, men till en del äfven medelst enskilda bidrag och under flere år dertill an-

ordnad hundskatt, är afsedd att jemväl användas såsom vanligt sjukhus å tider, då det icke behöfver såsom epidemisjukhus be- gagnas.

I Ronneby har den å tomten N:o 117 derstädes belägna äldre folkskolebyggnaden blifvit för en kostnad af omkring 5,000 kronor reparerad och inredd till *epidemisjukhus* med fullständig utstyrsel till 15 sjuksängar.

Vid allmänt sammanträde i Karlskrona den 27 december 1882 antogos stadgar för »*Karlskrona sjukhem*», hvilket, enligt dessa stadgars 1:sta § skulle hafva till ändamål att till vård emottaga af obotlig och långvarig sjukdom lidande personer, företrädesvis från Karlskrona stad, men, om utrymme och till- gångar det medgäfve, äfven från andra orter inom Blekinge.

Stiftelsens förvaltning handhafves af en styrelse, bestående af sju ordinarie ledamöter med fyra suppleanter. Dess fond har helt och hållet tillkommit genom frivilliga gåfvor. Stiftelsen har, dels genom köp och dels medelst byte med staden, förvärfvat sig tomterna N:o 39, 40, 41 och 42 å Pantarholmen, af hvilka de två förstnämnda äro bebygda och jemte de obebygda tomterna uthyras, intill dess sjukhemmets verksamhet kan börjas.

Enligt revisionsberättelsen angående stiftelsens förvaltning under 1885 utgjorde vid detta års slut dess behållning:

Värdet af fastigheterna	12,258.35.
Donationsfonden	6,014. .
Fonden till »Ebba Wachtmeisters minne» ..	1,418.15.
Öfrigt kapital, insatt i bankinrättning.....	12,941.72.
Summa	32,632.22.

Rörande »*Ronneby helsobrunns-aktiebolags*» verksamhet under perioden återopas följande från dess styrelse inkomna be- rättelse:

»De under år 1880 påbörjade geologiska undersökningarna hafva fortsatts och såsom deras närmaste resultat torde få näm- nas upptäckten af flere nya jernkällor; af dessa användas till brunnsdrickning för närvarande sex: nemligen Abelins källa,

Berzelii källa, Gamla källan, De Geers källa, Henschens källa och Nya källan; i Henschens källa förekommer jernet såsom ett kolsyradt, i de öfriga såsom ett svafvelsyradt salt. Förutom genom sin egendomliga sammansättning utmärka sig Ronneby- källorna äfven genom sin ovanliga rikedom på salter; särskildt kan Abelins källa framhållas såsom en af Europas starkaste jernkällor. Undersökningarna hafva äfven ådagalagt att inom brunnsanstaltens område finnes en snart sagdt outtömlig tillgång på badgyttja.

Under femårsperioden har bolaget låtit utföra betydande byggnadsarbeten, hvaribland torde få nämnas: 2 stycken villor, innehållande bostäder för kurgäster, ett varmbadhus med 20 full- ständig inredda badrum, afsedda för 3:dje klassens kurgäster, en mineralvattenfabrik för de naturliga jernvattens beredande till export samt för tillverkning af artificiella mineralvatten, bostäder för biträdande läkarne samt utvidgning af restaurations- lägenheterna. Af medel, som inom brunnsällskapet samlats, har uppförts ett sjukhem, der i 2 allmänna salar och 12 en- skilda rum, mindre bemedlade kunna erhålla goda och billiga bostäder.

Antalet af å bolagets mark uppförda privata villor har ökat med tre, af hvilka en tillhör brunnsintendenten och en bolagets verkställande direktör.

Genom inköp af en del af det angränsande hemmanet Rön- ninge hafva bolagets redan förut vidsträckta parker erhållit en synnerligen värdefull tillökning; inköpet föranleddes hufvudsak- ligen af hygieniska skäl.

Såsom brunnsintendent har fortfarande professorn vid Uppsala universitet doktor S. Henschen tjänstgjort, samt såsom verk- ställande direktör v. konsuln P. Siegbahn till den 1 januari 1883 och derefter kapten E. von Heidenstam;»

samt följande:

Tablå öfver antalet kurgäster, inkomster och utgifter samt nettobehållning, m. m. under åren 1881—1885.

	Betalande kurgäster.					Intagna å brunns- lasarettet och fattig- huset.	Gratister eller s. k. fri- drickare.	Hela an- talet kur- gäster.	Inkomster.		Utgifter.		Afskrifning å fast och lös egendom.		Netto- behållning.	
	Första klass.	Andra klass.	Tredje klass.	Resande eller s. k. passanter.	Summa.				Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
År 1881	909	491	442	78	1,920	50	233	2,203	68,223	82	34,398	65	13,820	42	20,004	75
» 1882	771	524	347	66	1,708	52	225	1,985	66,292	16	41,561	93	15,738	89	8,991	34
» 1883	950	505	358	91	1,904	51	242	2,197	76,124	91	34,223	93	14,703	94	27,197	04
» 1884	897	520	392	84	1,893	52	263	2,208	69,514	74	33,559	98	15,773	59	20,181	17
» 1885	654	488	333	63	1,538	49	253	1,840	54,495	69	34,708	23	20,210	55	—	—

Serverade bad i varmbadhusen och kallbadhuset å Karön under nedannämnda år:

	Varmbadhusen.			Kall- badhuset.
	N:o 1.	N:o 2.	N:o 3.	
År 1881	14,759	8,721	4,941	2,433
» 1882	13,505	8,938	5,136	3,844
» 1883	16,103	10,374	5,424	3,802
» 1884	14,067	7,132	9,872	5,700
» 1885	11,469	7,188	8,128	4,053

Exporterat kolsyradt Ronnebyvatten under nedannämnda år:

År 1881	87,506	halfbuteljer.
» 1882	113,242	»
» 1883	116,456	»
» 1884	104,850	»
» 1885	94,926	»

eller tillsammans 516,980 halfbuteljer,

och i medeltal 103,396 halfbuteljer, för hvilka årliga nettoin- komsten utgjort omkring 11,800 kronor. De förnämsta export- orter utomlands hafva varit Danmark, Norge, Finland och till någon del jemväl Tyskland, Ryssland och Amerika.

Tulseboda helsokälla i Kyrkhults socken synes blifva allt mer och mer anlitad. Enligt a vattuet verkställda analyser, skulle källan innehålla Sveriges starkaste kolsyrade jernvatten. Helsobrunnen är omgifven af en tätbebyggd trakt, så att god tillgång på hyreslägenheter för brunns- och badgäster finnes. Den ligger ock uti en särdeles vacker barrskogstrakt, 484 fot öfver hafvet och har alltså ett mycket godt klimat. Hyresafgifter och andra lefnadskostnader äro billiga. Läkarevården bestrides af provinsialläkaren inom Jemshögs distrikt. Brunns- och badgäster-nas antal 1885 utgjorde omkring 250. Varmbadhus finnes, och jemväl kalla bad serveras derstädes. Under sistnämnda år lemnades 2,496 bad af olika slag, äfven gyttjebad.

Åtskilliga *andra, mindre besökta helsokällor* finnas i länet, såsom i Karlshamn, Hemsjö med flere ställen.

För allmänheten mot afgift upplättna *badhus* såväl för kalla som varma bad finnas i länets alla städer.

Inom länet finnas 3 provinsialläkare, 6 stadsläkare, 2 lasarettsläkare, 6 militärläkare, 6 fältskärer och 40 barnmorskor.

Apotekens antal är 6, nemligen 2 i Karlskrona, 1 i hvarera af öfriga städerna och 1 i Jemshög.

Under hela perioden hafva inom länet varit anstälde 4 *Veterinärläkare*, nemligen i Karlskrona, Ronneby, Karlshamn och Jemshög. De aflönas af landstinget och hushållningssällskapet gemensamt; hvarjemte den i Karlskrona anstälde, jemväl såsom länsveterinär, åtnjuter aflöning af statsverket.

Med undantag af *helsovårdsnämnderna* i städerna, synas dessa nämnder å landsbygden i allmänhet uti mycket ringa grad fullgöra de dem åliggande skyldigheter. Dessas verksamhet lærer

i de flesta fall inskränka sig till de mest nödiga åtgärders vidtagande, sedan farsot utbrutit, men till epidemiers förekommande göres af dem nästan intet.

Uti alla städerna äro inrättade *Arbetareföreningar* samt såväl i städerna som på landsbygden »*Goodtemplar-loger*» med olika benämningar, samtliga afsedda för medlemmarnes både nytta och nöje. Arbetareföreningen i Karlskrona och Goodtemplarlogen derstädes hafva hvar för sig inköpt fastigheter, inom hvilka deras sammanträden, föredrag och förlustelser hållas.

»*Sällskapet för nytta och nöje*», hvilket kan anses såsom en fortsättning af den förut i Karlskrona befintliga »*Bildningscirkeln*», har under senare åren alltmer öfvergått till en *förening för sjuk- och nödhjelp*. Dess fond utgjorde vid periodens slut 7,060 kronor 47 öre.

»*Blekinge foruminnesförening*», hvars ändamål angafs i förra femårsberättelsen, har under denna period fört en allt mer ty-nande tillvaro.

I afseende på *fattigvården* inom länet torde endast böra nämnas, att, utom de fattiggårdar, hvilka under förra perioden funnos uti Ronneby, Fridlestad, Rödeby, Augerum och Nätraby, under ifrågavarande period tillkommit en ny för Tvingss socken å hemmanet Måstad; men att såväl i afseende å fattigvårdsförhållandena i öfrigt, som äfven rörande *kommunernas finanser* i både kommunalt och kyrkligt hänseende redogöres uti den officiella statistiken, till hvilken alltså hänvisas.

Karlskrona å Landskansliet och Landskontoret den 28 december 1886.

RUD. HORN.

Carl Christopherson.

A. Holmqvist.

Tab. N:o 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I BLEKINGE LÄN ÅREN 1881—1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
Särskilda slag af vägar.	Längd af hvarje vägslag vid 1885 års slut.	Deraf under åren 1881—1885		Kostnad för under åren 1881—1885				Längd af indelade, med skjutsanstalter försedde vägar vid 1885 års slut.	Skjutsanstalter (vid 1885 års slut)			
		fulländade och afsy-nade nya vägar.	omlagda eller betydligt förbättrade väg-sträckor.	fulländade nya vägar.		omlagda eller betydligt förbättrade väg-sträckor.			med entreprenad.		utan	
				Af stats-medel.	Af lands-tings el-ler kom-muners medel.	Af stats-medel.	Af lands-tings el-ler kom-muners medel.		Gästgif-verier.	Skjuts-stationer.	entreprenad.	
	Mil.	Mil.	Mil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Mil.	Antal.	Antal.	Antal.	
A landsbygden:												
allmänna landsvägar	22·8	—	—	—	—	40,190	29,471	22·8	4	6	—	
häradsvägar	9·1	—	0·8	4,000	—	—	—	5·2	1	2	—	
sockenvägar	61·5	0·7	—	—	—	—	—	0·5	—	1	—	
I städerna	1·82	—	—	—	—	—	—	1·82	3	—	1	
Summa	94·72	0·7	0·8	4,000	—	40,190	29,471	29·82	8	9	1	
<i>Skjutslegan per mil utgick vid 1885 års slut med:</i>												
2·50 kronor, hvilket är <i>öfver</i> maximilegan enl. § 26 i Kgl. förordn. den 31 maj 1878												
1·60 " } hvilket är <i>maximilega</i> med entreprenadbidrag												
1·60 " } hvilket är " utan "												
1·5 " } hvilket är <i>under</i> maximilega {												
1·20 " }												
									Summa (skjutsanstalter)			
									8	9	1	
									Kungs- och krono-skjuts.			
Antal utgångna hästar under år 1881									285	2,586	720	183
" " " 1882									285	1,867	734	132
" " " 1883									226	1,961	591	169
" " " 1884									181	1,973	551	5
" " " 1885									230	1,699	581	13
Summa (hästar)									1,157	10,086	3,177	502

Tab. N:o 3.

HEMMAN OCH LÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I BLEKINGE LÄN ÅR 1885.

1.	2.	3.		5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.		12.						
		Hemman och lägenheter, upptagna i jordeboken.								Antal brukningsdelar.	Antal lägenheter, verk och inrättningar, utom de i jordeboken särskildt upptagna (i kol. 2-4).					Taxeringsvärdet (i kronor)		
		Antal.	Mantal.								Jordtorp.		Ryttare-, soldat- och båtmans-torp.	Bäckstugor.	Verk och inrättningar.	Hus i köpingar, villor, kyrkor m. m.	§ jordbruksfastighet.	§ annan fastighet.
Oförmedlade.	Nuvarande.																	
I. Landsbygden.																		
A. Kronoegendomar.																		
1) Under allmän disposition.																		
b) Boställen: hemman	35	17 1/2	17 1/2	28	21	—	21	—	13	468,500	57,700							
lägenheter	22	—	—	12	—	—	4	—	—	34,400	3,400							
c) Hemman	9	6 1/2	6 1/2	5	—	2	—	—	—	191,300	—							
d) Jordlägenheter	79	—	—	67	3	—	5	1	—	27,000	154,600							
e) Fiskerier	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,200							
f) Verk och inrättningar	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,000							
2) Under enskild disposition.																		
b) Hemman	8	1 3/4	1 3/4	4	5	—	—	—	—	36,700	2,900							
c) Jordlägenheter	53 1/2	—	—	24	—	—	—	3	5	39,700	88,900							
d) Fiskerier	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,300							
B. Skatteegendomar.																		
a) Boställen: hemman	6	1 1/2	1 1/2	5	2	—	—	2	1	37,600	157,200							
b) Säterier	1	—	—	1	12	—	—	—	—	29,000	—							
c) Hemman	1,749	969 1/2	943 1/2	5,422	3,367	1,495	1,136	242	464	42,715,500	4,746,400							
d) Jordlägenheter	125 1/2	—	—	107	4	2	93	4	11	221,600	156,600							
e) Fiskerier	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55,800							
f) Verk och inrättningar	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,000							
C. Frälseegendomar.																		
b) Säterier och ladugårdar	18	15 1/2	15 1/2	12	1	—	4	2	—	546,100	17,600							
c) Rå- och rörs (insockne) hemman	8	8	8	98	11	—	—	—	—	372,700	5,700							
d) Hemman (utsockne)	183	98 1/2	89 1/2	299	124	27	56	6	14	3,641,300	116,500							
e) Jordlägenheter	12	—	—	20	1	—	—	1	—	30,200	18,000							
D. Andra fastigheter (som ej inräknats häröfvan).																		
Kyrkor och andra offentliga byggnader	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	1,281,600							
Summa	2,397	1,118 1/2	1,083	6,104	3,551	1,527	1,319	261	708	48,391,600	7,096,400							
Deraf fri från bevillning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145,300	1,629,900							
II. Städerna.																		
Karlskrona	31	—	3 1/2	21	1,185	23	1,188	18	55	58,500	13,943,000							
Karlskrona	17	—	5 1/2	—	503	31	475	—	26	28,000	4,726,400							
Sölvesborg	13	—	6 1/2	—	166	10	172	—	20	353,200	1,667,400							
Ronneby	—	—	—	—	175	14	176	4	8	—	1,779,100							
Summa	61	—	14 1/2	21	2,029	78	2,011	22	109	439,700	22,115,900							
Deraf fri från bevillning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	2,913,700							

Anm. Karlskrona stads nuvarande mantal äro i enlighet med magistratens uppgift upptagna till 3 1/2; men efter 1871 års jordebok för länet skulle de utgöra tillhops 5 mantal, deraf 1 1/2 ingå i jordeboksumman för Lösens socken.

Tab. N:o 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I BLEKINGE LÄN ÅR 1885.

1.	2.	3.	M a n t a l.				8.	9.	10.	11. 12. 13. 14.						
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.					Summa.	Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	Antal verk och inrättningar. (Fastigheter i städer.)	Taxeringsvärdet (i kronor)			Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälseränta.	
Enkefru Grefvinnan Agathe Wachtmeister, född Wrede af Elimä.....	Johannishus.....	Hjortsberga.	—	3	12½	14½	—	2	730,900	15,000	—	1,406,500				
		Listerby.	—	—	—	1½	—	—	48,000	—	—					
		Förkärla.	—	—	1	13¾	—	—	445,500	—	—					
		Edestad.	—	3	—	4½	—	—	143,100	—	—					
		Nättraby.	—	—	—	½	50½	1	—	24,000	—		—			
F. d. Revisorn Jakob Wilhelm Ankar-crona.....	Ronneby.....	Ronneby s:n.	—	—	—	—	—	2	10,000	—	—	14,000				
		Ronneby stad.	—	—	—	—	—	—	—	4,000	—					
		Summa	—	1½	13½	35¾	50½	3	3	1,401,500	19,000		—	1,420,500		

Tab. N:o 4 o. 5.

Tab. N:o 5.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I BLEKINGE LÄN ÅR 1885.

1.	2.	3.	M a n t a l.				8.	9.	10.	11. 12. 13. 14.						
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.					Summa.	Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	Antal verk och inrättningar. (Fastigheter i städer.)	Taxeringsvärdet (i kronor)			Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälseränta.	
Blekinge läns mejeriaktiebolag.....	Ramdala.....	Ramdala.	—	—	—	—	—	1	—	1,500	—	7,500				
	Lyckeby.....	Lösen.	—	—	—	—	—	1	—	5,000	—					
	Berg.....	Tving.	—	—	—	—	—	1	—	1,000	—					
F. H. Kockums jernverks-aktiebolag	Kallinge.....	Ronneby.	—	¾	—	—	—	1	2	26,000	313,000	509,700				
	Lefvalunda.....	Edestad.	—	—	—	—	—	1	—	4,000	—					
	Ronneby kärnfabrik.....	Ronneby stad.	—	—	—	—	—	—	1	—	166,700		—			
Djupaforss trämasse- och pappersfabriks-aktiebolag.....	Häggatorp.....	Ronneby.	—	13273000 171711600	—	2400	25430111 223323200	1	2	30,000	133,600	163,600				
	Aktiebolaget förenade bryggerierna Karlskrona och Lyckeby.....	Lyckeby bryggeri.....	Lösen.	—	—	—	—	—	1	—	146,000	—				
		Tyska bryggaregården.....	Karlskrona.	—	—	—	—	—	—	1	—	213,700	—			
Bastasjö fabriks aktiebolag.....	Bastasjö.....	Augerum.	—	1/8	—	—	—	—	1	5,000	28,000	33,000				

Blekinge län.

27

Tab. N:o 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I BLEKINGE LÄN ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.				9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	10. Antal verk och inrätt- ningar. (Fastig- heter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			4. Krono.	5. Skatte.	6. F r ä l s e.				8. Summa (mantal).	11. å jord- bruks- fastighet.	12. å annan fastighet.	13. å frälse- ränta.	14. Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Strömma bomullsspinneri-aktiebolag	Strömma	Asarum.	—	½	—	—	—	1	25,000	350,000	—	403,500	
		Karlshamn.	—	—	—	—	—	1	—	28,500	—		
Olofströms bruk	Olofström	Jemshög.	—	533 1024	—	—	—	2	24,700	60,000	—	84,700	
Äldre tobaksfabrikernas aktiebolag...	Karlskrona.	—	—	—	—	—	2	—	96,000	—	96,000	
Aktiebolaget Blekinge bank	D:o.	—	—	—	—	—	1	—	20,000	—	20,000	
Aktiebolaget för arbetarebostäder	D:o.	—	—	—	—	—	2	—	27,400	—	27,400	
Kakelfabriks-aktiebolaget	D:o.	—	—	—	—	—	1	—	65,000	—	65,000	
Galvaniserings-aktiebolaget	D:o.	—	—	—	—	—	1	—	50,100	—	50,100	
Karlshamns spritförädlings-aktiebolag	Karlshamn.	—	—	—	—	—	2	—	411,800	—	426,700	
		Sölvesborg.	—	—	—	—	—	1	1,400	13,500	—		
Sölvesborgs tivoli-paviljong- och bad- hus-aktiebolag	D:o.	—	—	—	—	—	2	—	26,000	—	26,000	
Summa			—	137438842400	—	2300	137438842400	3	29	116,100	2,156,800	—	2,272,900

Tab. N:o 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAGTERS UNDERSÅTAR I BLEKINGE LÄN ÅR 1885.

1. Främmande magtens och undersåtens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.				9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	10. Antal verk och inrätt- ningar. (Fastig- heter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			4. Krono.	5. Skatte.	6. F r ä l s e.				8. Summa.	11. å jord- bruks- fastighet.	12. å annan fastighet.	13. å frälse- ränta.	14. Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Danske undersåten, Dentisten Fr. Hansen	Hobykulle	Karlskrona.	—	—	—	—	—	1	—	8,500	—	8,500	
Engelske undersåten, Landtbrukaren Steffan Furness		Hoby.	—	2133	—	—	—	1	92,000	8,000	—	100,000	
Fabriksfirman Kessel & Röhl i Berlin		Augerum.	—	—	—	—	—	1	—	25,000	—	25,000	
Amerikanske undersåten, Majoren Charles Steelhammer		Spjutsbygd	Karlskrona. Rödeby.	—	3 18	—	—	—	1	—	15,300	—	25,300
			—	—	—	—	—	—	10,000	—	—		
Summa			—	2133	—	—	—	4	102,000	56,800	—	158,800	

Tab. N:o 7.

BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I BLEKINGE LÄN ÅREN 1881—1885.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År, då verksamheten börjat.	3. Inflyttna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	4. Öfriga inkomster. 1881—1885.	5. Utbetalda brandskadeersättningar. 1881—1885.	6. Öfriga utgifter. 1881—1885.	7. Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	8. Försäkringsbelopp		10. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					11. Eldsvådor, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning		12. Anmärkingar.
							tecknad under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					för endast fast eller endast lös egendom.	för både fast och lös egendom.	
									1881.	1882.	1883.	1884.	1885.			
1. Brandförsäkringsbolaget å land inom Blekinge.	1844	Kr. 350,177 ⁷³	Kr. 4,148 ⁷²	Kr. 161,172 ⁹³ 131,623 ³⁰	Kr. 52,737 ²⁵	Kr. 8,792 ⁹⁷	Kr. 830,370 395,310	Kr. 17,217,720 10,601,430	Öre. 24	Öre. 39	Öre. 15	Öre. 28	Öre. 24	Antal. 51 33	Antal. 80	1)
2. Ramdala, Jemjö och Torhamns socknars brandförsäkringsbolag	1870	Kr. 12,700 7,400	—	Kr. 19,730	Kr. 370	—	—	Kr. 170,000 113,000	Öre. 10 10	Öre. 10 10	Öre. 25 25	Öre. 43 43	Öre. 20 20	Antal. 1	Antal. 6	
3. Tvings sockens brandstodsbolag. Verksamhetsområde Tving och kringliggande socknar.	1856	Kr. 4,210 ⁷³	—	Kr. 3,563 ²⁴	Kr. 513 ⁹⁷	Kr. 133 ⁵²	Kr. 267,560 243,240	Kr. 987,690 860,800	— —	Öre. 27 27	Öre. 7 7	— —	Öre. 10 10	— —	Antal. 6	
Summa	—	Kr. 374,488 ⁴⁶	Kr. 4,148 ⁷²	Kr. 316,089 ⁴⁷	Kr. 53,621 ²²	Kr. 8,926 ⁴⁹	Kr. 1,736,480	Kr. 29,950,640	—	—	—	—	—	—	Antal. 92	—

¹⁾ Kol. 3. Vid utdebitering skiljes icke på byggnader och lösegendom. — Kol. 4. Detta belopp har erhållits ur reservfonden. — Kol. 6. Uti »öfriga utgifter» hafva inräknats 4,080 kr. 12 öre utgörande bidrag (avgifter till bolaget, hvilka icke kunnat utfås eller af annan anledning afkortats). — Kol. 8. I följd af det sätt, hvarpå försäkring verkställs, kan i denna kolumn lemnas uppgift allenast på skillnaden i värde emellan de under året 1884 till 1885 ingångna och utgångna försäkringar. Obs. Bolagets räkenskaper omfatta tiden emellan den 1 oktober ena och motsvarande tid andra året.

Tab. N:o 8.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA INRÄTTNINGAR I BLEKINGE LÄN ÅREN 1881—1885.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
A. Å Landsbygden.								
1. Martin Thunells stiftelse.	Att inom Rödeby socken uppfostra samma socken tillhöriga fattiga, värnlösa barn till kristliga församlingsmedlemmar samt goda och pålitliga tjenstehjon.	Landbrukaren Martin Thunell.	1835 ^{14/12} och ^{24/12}	60	3,633 ⁶²	93,187 ¹⁰	En styrelse, bestående af ordförande och 5 ledamöter.	1)
2. Östra o. Medelstads härads begravningskassaförening.	Att vid hvarje dödsfall inom föreningen bereda medel till den aflidnes anständiga begrafning och understöd åt efterlevande anhöriga.	Stationsföreståndaren A. Winblad och landbrukaren A. Sandell.	1878 ^{1/6}	14	6,100	9,902 ¹⁴	En styrelse af 7 personer.	2)
3. Hagströmska fonden.	Att af årliga räntan, som fördelas i 2:ne lika lotter, skall lemnas understöd åt tvenne socknens fattige, helst ålderstigne, som icke åtnjuta fattigmedel af församlingen.	G. E. Hagström, inspektör.	1837 ^{29/3}	2	8,262	1,653 ⁰¹	Pastor och kyrkorådet i Hoby.	
4. Asarums södra hundramannaförening.	Bispringa behöfvande.	C. Danielson, kyrkoherde.	1875 ^{9/4}	19	335	481 ⁷⁹	Styrelse.	
5. Santesonska fattigvårdsstiftelsen.	Att lemna vård och underhåll åt fattiga qvinnor inom Mörrums och Elleholms socknar.	—	1853 ^{22/2}	7	321	11,000	En styrelse, bestående af 4 ledamöter.	
	Summa	—	—	102	18,651 ⁶²	116,224 ⁰⁴		

Tab. No 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		6.	7.	8.	9.
				Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885 till antal personer.				
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885 till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:		Antal.
B. I Karlskrona stad.									
6. Lundeska fonden.	Att meddela månatligt understöd, dels till medellösa enkör och barn efter afidne borgare och dels andra fattiga inom stadsförsamlingen.	Nils Lunde, handlande.	1784 ^{16/6}	42	1,960	40,112.70	En bestyrelse af fem personer, utsedda af borgerskapet.		
7. Danielssonska fonden.	Att lemna månatligt understöd till fattiga inom stadsförsamlingen samt underhåll af lärare i slöjdskoln.	Jonas Danielsson, handlande.	1813 ^{20/10}	23	1,028	30,000	D:o d:o.		
8. Säfvaka fonden.	Räntan utdelas till 2:ne borgarenkör.	C. C. Säfv, perukmakare.	1827 ^{29/9}	2	60	1,000	D:o d:o.		
9. Bröderna Bagges stiftelse.	Årliga räntan skall användas till understöd åt fattiga enkör och fränfallna barn efter personer tillhörande det borgerliga ståndet, vare sig i handels- eller handtverksklassen i Karlskrona.	O. A. Bagge, handlande.	1870 ^{14/5}	48	2,312	51,045.22	D:o d:o.		
10. Makarne Thörns fond.	Räntan skall fördelas bland enkör och barn efter afidna handlande, handtverkare och sjöfartsidkare.	Carl O. Thörn, handlande och hans hustru Christina Thörn.	1865 ^{13/10}	21	1,775	35,114.70	D:o d:o.		
11. Carl Anderssons fond.	Räntan skall användas till understöd för fattiga enkör och barn tillhörande borgerskapet och dess vederlikar.	Carl Andersson, hattmakare.	1875 ^{12/10}	23	1,464	25,039.50	D:o d:o.		
12. Olof Söderströms understödsfond.	Räntan skall hvarje år utdelas till mest behöfvande i staden utan afseende på stånd eller yrke.	Claes W. Söderström, handlande.	1876 ^{24/7}	40	1,500	30,000	D:o d:o.		
13. Föreningen för understöd åt pauvres honteux.	Att genom frivilliga gåfvor samla medel till understöd åt stadens pauvres honteux och bland dessa företrädesvis åt älderstigna fruntimmer.	—	1867 ^{7/9}	28	820	22,382.72	Särskild direktion.		
14. Stiftelsen för pauvres honteux.	Årliga räntan tilldelas 25 ogifta, aktningvärda, mindre bemedlade fruntimmer i Karlskrona, hvilka med fullt skäl kunna hänföras till den kategori, benämningen å stiftelsen angifver.	Claes Wilh. Söderström, f. d. grosshandlande.	1875 ^{11/12}	25	1,250	26,484.26	Direktionen för understödsföreningen pauvres honteux.		
15. Wentzellska donationen.	Årliga räntan utbetalas till fattiga sängliggande sjuka, eller sådana som äro oförmögne att försörja sig sjelfva.	Lucia Charlotta Wentzell, mamsell.	1825 ^{14/7}	6	120	2,000	Karlskrona kyrkoråd.	stadsförsamlings	
16. Holmbergska donationen.	Årliga räntan utdelas vid julen åt fattiga inom stadsförsamlingen.	Mattis Holmberg, trädgårdsmästare.	1828 ^{8/3}	30	120	2,000	D:o d:o.		
17. Barnhemmet i Karlskrona.	Att vårda och undervisa fattiga fränfallna barn af båda könen.	Sofia Wilkens, född Thomée, fru.	1858	25	—	—	Stiftarinnan.		
18. Lutherska stiftelsen.	Årliga räntan användes till understöd åt gamla fattiga enkör och fränfallna döttrar bland lägsta arbetande klassen inom Karlskrona stadsförsamling.	Okänt.	1882 ^{10/12}	24	287.50	5,004.58	Karlskrona kyrkoråd.	stadsförsamlings	
19. Carl O. Thörns fond.	Årliga räntan användes till beklädnad åt fattiga och fränfallna barn, som utmärkt sig för flit och goda seder.	Thörn, Carl Olof, handlande.	1865 ^{13/10}	79	200.95	3,093.13	Karlskrona skolråd.	stadsförsamlings	
20. O. Svenssons fond.	Årliga räntan användes till beklädnad åt fattiga och flitiga barn.	Svensson, Olof, tunnbindare.	1860 ^{10/11}	48	120.80	2,101	D:o d:o.		
21. J. L. Lorentzons fond.	Af årliga räntan användes högst 1/6 till penningepremier och återstoden till beklädnadspersedlar åt fattiga och behöfvande barn inom skolåldern.	Thörn, Johan L., handlande.	1869 ^{1/5}	38	80	1,675	D:o d:o.		
22. Carl XIV Johans fond.	Årliga räntan användes dels till inköp af kläder åt fattiga, flitiga och sedesamma skolbarn.	Okänt; ej uppgifven.	37	—	65	1,382.01	D:o d:o.		
23. Wredmanska donationen.	Räntan användes till inköp af beklädnadspersedlar och till premier i penningar åt fattiga och flitiga skolbarn.	Wredman, J., kamrer.	1872 ^{20/2}	16	481.50	10,614.46	D:o d:o.		
24. Svenssonska donationen.	Årliga räntan användes till inköp af biblar åt konfirmander.	Svensson, Olof, tunnbindare.	1860 ^{10/11}	144	130.50	2,592.78	Karlskrona kyrkoråd.	stadsförsamlings	
25. Karlskrona stadsförsamlings lifröntefond.	Årliga räntan insattes i lifrönteanstalt, till ett belopp af minst 10 kronor, för under året födda barn, helst flickor bland de fattigaste klasserna.	Gulin, Adolf, handlande.	1882 ^{10/12}	28	280	5,000	D:o d:o.		
26. Christina Linnérs fond.	Årliga räntan användes till beklädnad åt fattiga skolbarn.	Linnér, Christina, f. Johansson, enka.	1853 ^{13/9}	3	7.80	130	Karlskrona skolråd.	stadsförsamlings	
27. Carl Anderssons fond.	Årliga räntan användes till beklädnad åt behöfvande och flitiga skolbarn, helst flickor.	Andersson, Carl, hattmakare.	1861 ^{9/8} 1874 ^{9/8}	229	522.03	8,432.82	D:o d:o.		
28. O. Carlssons fond.	Årliga räntan användes till »handslöjden för flickor».	Carlsson, O., handlande.	1854 ^{9/2} 1872 ^{1/10}	14 46	30 765.75	500 3,716.30	D:o d:o.		
29. Karlskrona arbetareförenings sjuk- och begravningskassa.	Att vid medlems sjukdom lemna understöd och vid medlems fränfalle bidrag till begravningskostnaderna.	—	—	—	—	—	Karlskrona arbetareförenings styrelse.		3)
30. Sällskapets »Nytta och Nöje» sjukkassa.	Att åt sällskapets medlemmar bereda understöd vid inträffad sjukdom.	—	—	—	—	—	En bestyrelse af 7 ledamöter.		4)

31. Sällskapet »Nytta och Nöje» begrafningskassa.	Att genom begrafningshjälp bereda understöd åt afidens medlems familj.	—	1880 ^{11/12}	1	20	1,213·46	D:o d:o.	6)
32. Amiralitets-styrmanstans begrafningskassa.	Att bereda begrafningshjälp vid delegares dödsfall.	—	1799, april	2	270	8,822·60	En ombudsman och fem styrelseledamöter.	6)
33. Fjerde timmermans-begravningskassan.	Att bestrida utgifterna för afidens delegares begrafning.	Fjerde timmermanskompaniet.	1780	18	1,880	25,368·62	Sju personer, som delegarne inom sig utse.	7)
34. Karlskrona stads begrafningskassa.	Att utbetala begrafningshjälp.	—	—	5	2,100	10,085·19	En af delegarne vald styrelse.	7)
35. Smedsgeälls-begravningskassan.	D:o d:o.	—	—	17	1,170	16,438·53	D:o d:o.	8)
36. Snickare-begravningskassan.	D:o d:o.	—	—	15	900	6,910·83	D:o d:o.	9)
37. Karlskrona fruntimmersförening för sjuk- och begrafningshjälp.	Att vid inträffad sjukdom lemna delegare understöd samt vid medlems dödsfall bidra till dess begrafning.	—	1878 ^{24/9}	114	1,287	2,064·33	En styrelse af 10 medlemmar.	10)
38. Handtverksstaternas begrafningskassa.	Att vid delegares dödsfall bereda lättnad i blifvande begrafningskostnad.	—	1835 ^{1/1}	31	1,860	11,638·22	En styrelse af en ordförande, fem ledamöter och en ombudsman.	11)
39. Sällskapet M—ns begrafningskassa.	D:o d:o.	—	1871 ^{12/2}	4	450	1,593·47	Sällskapet ordförande och sekreterare samt kassans skattmästare.	12)
40. Goodtemplarnes sjuk- och begrafningskassa.	Att vid inträffande sjukdomsfall bereda delegare understöd samt vid medlems dödsfall bidra till hans begrafning.	—	1882 ^{1/3}	19	214	246	Bagaren G. A. Bergdahl.	13)
41. Skepparestatens i Karlskrona begrafningskassa.	Att utbetala begrafningshjälp efter afidens delegare.	—	1790	7	420	7,030·98	En direktion vald inom delegarne.	14)
42. Matroskårens begrafningskassa.	D:o d:o.	Matroskåren i Karlskrona.	1869 ^{19/4}	13	1,015	15,260·42	En direktion.	14)
43. Artilleri-underröfverstatens begrafningskassa.	Att vid inträffande dödsfall utbetala begrafningshjälp för afidens delegare eller dess afidna hustru eller enka.	—	1791 ^{26/1}	3	240	9,813·07	En utaf delegarne.	15)
44. Magistratens och borgerskapets i Karlskrona begrafningskassa.	Att bidra till afidens delegares begrafning.	—	1821 ^{27/11}	9	540	7,701·24	En direktion af sex delegare.	16)
45. De handlandes i Karlskrona enke- och pupillkassa.	Att till delegares enkor och barn lemna pension samt till afsigkomne köpmän, som äro delegare, understöd.	—	1833 ^{22/7}	61	16,425	348,478	En styrelse af 5 personer, valde inom delegarne.	17)
46. Handverkarens och fabriksidkarens i Karlskrona enke- och pupillkassa.	Att lemna årligt gratial åt handverkarens och fabriksidkarens efterlemnade enkor och döttrar.	—	1842	38	5,599·16	153,379·75	En direktion bestående af 5 delegare.	18)
47. Borgerskapets i Karlskrona pensionskassa.	Att lemna årlig pension åt delegarne.	—	1863	47	4,650	91,502·41	D:o d:o.	19)
48. Claes W. Söderströms asylfond.	Räntan skall användas till asyl för fattiga, vare sig gifta eller ogifta barnaföderskor.	Claes W. Söderström, handlande.	1876 ^{24/7}	—	1,250	25,000	En styrelse af fem personer utsedde af borgerskapet, hvilka utbetala årliga räntan till en af stadsfullmäktige utsedd styrelse, som handhafver asylens angelägenheter.	19)
49. Föreningen till troget tjenstefolks belöning och understöd.	Att belöna tjenstefolk för långvarig tjenst samt understöda ålderstigna och orkeslösa tjenare.	Rudolf Trägårdh, Landssekreterare och Lars Fenk, kontraktsprost.	1853	61	895	31,010·88	Handlanden Ossian Qviding.	19)
50. Skyddshemmet för abnorma qvinnor.	Att genom arbete och ändamålsenlig omvårdnad sätta abnorma qvinnor i tillfälle att försörja sig sjelfva.	Sofia Wilkens, född Thomée.	1865	25	—	10,000	Stiftarinnau.	19)
51. Karlskrona sjukhem.	Att till vård emottaga af obotlig eller långvarig sjukdom lidande personer, företrädesvis från Karlskrona stad.	H. Wachtmeister, grefve, f. d. landshöfding.	1881	—	—	32,632·22	En styrelse af 7 personer.	19)
52. Sjögrenska donationsfonden.	Att understöda slöjdskolan i Karlskrona.	S. Sjögren, handlande.	—	—	2,279·16	45,583·19	Drätselkammaren i Karlskrona.	19)
53. Fond för sjuksköterskor.	Att lemna understöd åt sjuksköterskor i Karlskrona och dess närmaste omgifning.	Okänt.	1878 ^{20/10}	2	200	5,786·61	D:o d:o.	19)
54. 1865 års premiefond.	Att lemna understöd eller belöningar till lärjungar vid högre elementarläroverket i Karlskrona.	Bildad genom sammanskott.	1867 ^{31/3}	—	93·60	1,560	D:o d:o.	19)
55. Fattigvårdens donationsfonder.	Att lemna understöd åt fattige.	—	—	—	—	93,632·90	D:o d:o.	19)
56. Matroskårens enskilda gratialinrättning.	Att bereda afidens delegares enkor och minderåriga barn understöd.	Matroskåren i Karlskrona.	1865 ^{1/1}	43	2,027	22,827	En direktion.	19)
57. Afidens Direktören Gustaf Hahn & Wedsby donation.	Att bereda en frisäng å lasarettet i Karlskrona.	Afidens direktören Gustaf Hahn.	1838 ^{4/8}	—	100	100	Lasarettadirektionen i Karlskrona.	19)
58. Sjuk- o. begrafningshjälpföreningen »S. F.».	Sjuk- och begrafningshjälp.	Föreningen bildad genom några personers öfverenskommelse.	1880 ^{28/6}	123	3,040	2,757·11	En styrelse bestående af ordförande och 11 styrelsemedlemmar.	20)
59. Joh. L. Lorentssons donationsfond.	Beklädnad till afgående elever vid institutet för döfstamma i Karlskrona.	Johan L. Thörn, handlande.	1869 ^{30/6}	—	—	1,000	Direktionen för döfstummeninstitutet i Karlskrona.	21)
60. C. O. & M. Ch. Thörns d:o.	Räntan användes till institutets och elevernas gagn.	Handlanden C. O. Thörn och hans hustru Maria Carlotta Thörn.	1875 ^{25/3}	—	—	2,000	D:o d:o.	21)

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
61. Mosaiske makarne Philip och Sara Levins d:o.	Räntan användes till institutets och elevernas gagn.	Philip och Sara Levin i Karlskrona.	1878 ¹⁴ / ₁₂	—	188	1,500		
62. Obekant.	Räntan användes såsom bidrag till frielevers vistande vid institutet för döfstamma i Karlskrona.	Obekant.	1881 ¹¹ / ₂	—	50	1,000		
63. Wachtmeisterska stipendiet.	Stipendiifond (afgångsstipendier).	H. Wachtmeister, f. d. landshöfding.	1861 ¹⁰ / ₆	1	123 ⁹⁹	2,516 ⁷⁷	Rektor vid högre allmänna läroverket.	
64. Anderssonska d:o.	D:o (universitetstipendier).	C. Andersson, hattmakare.	1865 ¹¹ / ₁ 1873 ²⁸ / ₁ och ¹ / ₇	2	249 ⁹⁹	4,464 ⁰⁷		
65. Rääfska d:o.	D:o (afgångs- eller universitetstipendier).	F. d. lärjungar af Rektor Carl Rääf.	1873, nov.	1	87 ⁰⁵	2,300	D:o d:o.	
66. Thörnska d:o.	D:o (stipendier under vistelse vid Karlskrona läroverk, 2:ne terminer vid akademi samt 2 år vid annan läroanstalt).	C. O. Thörn, handlande och J. Christina Thörn.	1865 ¹³ / ₁₀	2	180	4,700	D:o d:o.	
67. Paarski'ska d:o.	D:o (universitetstipendier).	V. Paarski, f. d. rektor.	1881 ³¹ / ₇	2	450	11,050	D:o d:o.	
68. Karlskrona jernvägs d:o.	D:o (afgångsstipendier).	G. Peterson, konsul.	1874 ⁵ / ₈	2	225 ⁴⁵	1,016 ⁵⁹ + 167 st. jernvägsaktier å 100 kronor.	D:o d:o.	22)
69. Wredmans d:o.	D:o (samt bokinköp).	F. Wredman, länsbokhållare.	1872 ²⁰ / ₂	1	500	12,660	D:o d:o.	23)
70. P:son Erubergska d:o.	D:o (stipendier under vistelse vid Karlskrona läroverk).	Fru Jenny Peterson.	1883 ¹⁰ / ₃	1	47 ⁸⁹	1,045	D:o d:o.	
71. 1865 års premiefond.	D:o (samt premier).	Medlemmar af Karlskrona samhälle.	1867 ³¹ / ₃	Flere lärjungar.	93 ⁶⁰	1,550	Drätselkammaren i Karlskrona.	
72. Söderströmska stipendiet.	D:o (stipendier för 3 å 4 år under vistelse vid Karlskrona läroverk).	C. W. Söderström, grosshandlare.	1875 ¹¹ / ₁₂					24)
<i>Under landshöfdingens i Blekinge län vård varande fonder:</i>								
73. Kungliga fonden.	Utdelning af pensioner till fattiga fruntimmer.	Obekant.	Obekant.	2	40	800		
74. Nödhjulsfonden.	Utdelning vid tillfälliga behov.	Tillkommen genom samanskott.	D:o.	—	—	2,521 ⁹⁰		
75. Kungsholms församlings fond.	Bildande af en särskild församling för öarne Hasslö, Aspö m. fl.	F. d. landshöfdingen m. m. greve H. Wachtmeister m. fl.	—	—	—	4,393 ³⁶		
76. Understödsfonden för fattige fiskare.	Utdelning vid olycksfall till fattige fiskare inom Karlskrona skärgård.	Skänkt af sjöofficere.	—	—	—	193 ¹⁹		
			Summa	—	1,656	66,580 ⁰⁵	1,373,652 ³⁷	
C. I Karlshamns stad.								
77. A. B. & C. Fondin.	Stipendier åt 10 skolynglingar.	C. W., enka.	1835 ³⁹ / ₁	10	650	13,333 ³⁴	Karlshamns fattigvårdsstyrelse.	
78. Hospitalkassan.	Allmän fattigvård.	Onämndt.	Okänt.	—	—	12,857 ⁶¹	Densamme.	
79. Barnhuskassan.	D:o d:o.	D:o.	D:o.	—	—	9,446 ⁵⁵	Densamme.	
80. G. Heydricks fond.	Utdelas till nödlidande dels i födoämnen, dels i penningar.	G. Heydrick, postinspektör.	1848 ¹⁴ / ₁₂	78	240	4,000	Densamme.	
81. Fonden af den 7 november.	Fruntimmer af ståndpersonsklassen inom Karlshamns stad.	Onämndt.	1876 ⁶ / ₁₁	6	180	3,000	Densamme.	
82. Jubeldoktor Drakenbergs fond.	Understöd åt personer som icke åtnjuta allmän fattigvård.	Medicine doktor G. A. Drakenberg.	1863 ²⁸ / ₇	10	90	3,805 ⁶⁵	Densamme.	
83. Sjukhusfonden.	Sjukvård.	Onämndt.	Okänt.	—	135	2,250	Densamme.	
84. Olof Törngrens fond.	Beklädnad af fattiga barn.	Instrumentmakaren Olof Törngren.	1880 ²⁰ / ₁₀	4	120	2,000	Densamme.	
85. P. G. Buréns donation.	Pension till viss bestämd person.	Brukspatron P. G. Burén.	1834 ¹³ / ₅	1	90	1,500	Densamme.	
86. H. Liffertz fond.	Underhåll och undervisning åt ett barn, födt inom handverkaklassen.	Garverifabrikör H. Liffertz.	1828 ¹⁹ / ₆	1	90	1,500	Densamme.	
87. L. von Sydows fond.	Pauvres honteux.	Handlanden L. von Sydow.	1861 ⁷ / ₁₂	1	75	1,500	Densamme.	
88. Sophie Meijers fond för fem.	D:o.	Sjökapt J. P. Meijer.	1861 ²⁷ / ₁₂	10	60	1,500	Densamme.	
89. Fru Sophie Meijers donation.	Behöfvande fruntimmer i Karlshamn.	Densamme.	1854 ²³ / ₈	10	60	1,000	Densamme.	
90. Donation af onämnd för 4 barn.	Beklädnad, underhåll och undervisning åt 4 barn.	Onämndt.	—	4	66 ⁷⁵	1,112 ⁵⁰	Densamme.	

91. Ulrika Cederbergs fond.	Medellösa flickors undervisning.	Ulric. Ch. Cederberg.	1839 ²⁵ / ₁	3	30	500	Densamme.
92. Wilh. Schmidts fond.	Undervisning åt fattiga barn.	Grosshandlaren Wilhelm Schmidt.	—	—	15	250	Densamme.
93. C. J. H. Schmidts donation.	Understöd åt en behöfvande enka inom handelsklassen.	Grosshandelsfirman W. Schmidt & C:o.	1873 ²⁵ / ₁	1	24	400	Densamme.
94. Gustafssons donation.	Allmän fattigvård.	Onämndt.	—	—	—	150	Densamme.
95. Mamsell Corvins donation.	D:o.	D:o.	—	—	—	50	Densamme.
96. J. A. Steinorths donation.	Uppmuntran åt inom arbetsinrättningen intagna fattighjon.	Skeppsklareraren J. A. Steinorth.	1878 ²¹ / ₁₂	71	30	500	Densamme.
97. G. Håkansson's fond.	Beklädnad åt fattiga barn.	Enkan Elna Andersdotter.	1866 ¹¹ / ₆	—	24 ²⁰	2,000	Densamme.
98. Carl Holmbergs fond.	Under vise bestämd persons listtid, derefter till beklädnad åt fattiga barn.	Kommissionslandtmätaren C. Holmberg.	1878 ¹⁵ / ₆	—	128 ⁹⁸	2,149 ⁷⁶	Densamme.
99. Elisabeth Rodhes fond.	Välgörenhet.	Prosten E. H. Rodhe.	1885 ²⁰ / ₆	—	15	1,015	Densamme.
100. A. Hellerströms donationsfond.	Inrättandet af en teknisk elementarskola.	A. Hellerström, köpman.	1858 ¹¹ / ₂	—	—	111,672 ⁰⁶	2) Två magistratsledamöter, stadsfullmäktiges ordförande, 1 handlande och 1 handtvverkare.
101. A. Hellerstöms pensionsfond.	Pensionering af ålderstigne och obemedlade arbetare och tjenstehjon.	Densamme.	1858	4	360	6,000	Desamme.
102. Carolinafonden.	Då elementarläroverket för flickor vunnit den utveckling att lärjunge kan vid detsamma eller omedelbart efter afgång derifrån blifva godkänd i den mogenhetspröfning, som nu vid statens elementarläroverk fordras för rättighet, att vid universitetet blifva inskrifven, skall den genom kapitalets utlåning kunna räntan årligen läggas till detsamma; hvarefter räntan å det då upplupna kapitalet skall hvarje år såsom stipendium tilldelas en i Karlshamn född och dess samhälle tillhörande, mindre bemedlad, för flit och uppförande väl vitsordad lärjunge med god fallenhet för studier, och som från läroverket afgår till universitetet eller annan högre undervisningsanstalt exempelvis medicinsk högskola, i afsigt att der fortsätta sina studier.	Telegrafdirektören, riddaren N. Holmberg 1,000 kronor, samt 500 kronor ytterligare.	1880 ²⁰ / ₆	—	—	1,906 ⁹⁵	Elementarläroverkets förflickor i Karlshamn styrelse, som eger utse stipendiat och bestämma för huru lång tid i hvarje särskildt fall stipendiet må innehafvas samt i öfrigt vidtaga alla de åtgärder, hvilka kunna leda till främjande af det syftemål, hvilket med denna donation afses.
103. Wählin-Tersmedenska donationen.	Pension åt 3:ne prestenor och stipendier åt studerande af blekingiska och skånska nationen vid Lunds universitet.	F. d. kontraktsposten och kyrkoherden i Karlshamns och Asarums pastorat C. L. Wählin och hans hustru Maria Charlotta Tersmeden.	1861 ¹¹ / ₃	6	950	20,386 ⁴³	Kyrkoherden och kyrkorådet i Karlshamn.
104. Schmidtska stipendiemedlen.	Understöd af obemedlade skolynglingar.	Kommerseråd. W. Schmidt.	1850 ⁴ / ₆	6	300	—	26)
105. Heydrickska stipendiefonden.	Understöd af fattige skolynglingar.	Postmästaren G. Heydrick.	1848 ¹⁴ / ₁₂	7	195	3,118 ¹⁶	Läroverkskollegiet.
106. Saudellska stipendiefonden.	Att vara »en hedersbelöning åt den värdigaste och dugligaste af 5:te klassens lärjungar».	Löjtnanten i väg- och vattenbyggnadskåren E. Sandell.	1875 ¹⁸ / ₁	1	20	616 ³⁹	D:o.
107. R. Schultz premiefond.	Inköp af bokpremier till någon eller några fattiga och flitiga samt sediga gossar vid läroverket.	Stadskommisstrern R. Schultz.	1860 ¹⁵ / ₂	3	10	362 ⁷⁹	D:o.
108. P. Dahls premiefond.	Att utdelas årligen, ett inom hvarje klass, åt gossar, som visa ett redbart sinnelag, jemn flit och ett sedligt uppförande.	Handlauden m. m. konsularagenten P. A. Dahl.	1878 ¹⁷ / ₁₂	5	50	1,000	26)
109. Charles Peterssons donationsfond.	Pension åt ålderstigna handtvverkare.	Charles Petersson.	—	6	600	13,234 ²⁷	Drättselkammaren.
110. Sven Hellerströms donationsfond.	Till allmännyttigt ändamål efter stadsfullmäktiges bestämmande.	Afäidne konsul S. Hellerström.	1879 ²⁰ / ₄	—	100,000	281,313 ⁶⁴	Stadsfullmäktige.
111. Karlshamns stad enke- och pupillkassa.	Pension åt delegares enkor och barn.	F. d. borgmästaren i Karlshamn J. F. Ekenman.	1851 ²⁹ / ₁₀	70	6,949	130,089 ¹³	En direktion bestående af fem ledamöter.
112. Pensionsföreningen i Karlshamn.	Pensioner.	Gördelmakaren O. M. Espe-lund, m. fl.	1866 ³¹ / ₁₂	47	1,191	21,822 ⁶⁵	En styrelse af fem personer.
Summa			—	365	112,748 ⁹³	663,343 ⁰⁸	

D. I Sölvesborgs stad.

113. Enke- och pupillkassan i Sölvesborg.	Att utdela årliga pensioner till delegares enkor och jemväl efter modrens död intill viss ålder och under vissa vilkor till barnen.	Stiftelsen tillkommen genom en förening af flera delegare med rätt till inträde för andra inom staden och orten boende män.	Reglementet fastställt af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande den 28/11 1867.	9 enkor.	3,750	79,941 ⁹⁸	En direktion bestående af fem ledamöter med tre suppleanter.	30)
---	---	---	---	----------	-------	----------------------	--	-----

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		6. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	7. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
114. Sölvesborgs sjukvårds- o. försöksförening.	1:o) Att med understöd i penningar och läkarevård bibringa föreningens sjuka medlemmar. 2:o) Att utlemna lån i mån af kassans tillgångar, och 3:o) att utbetala begrafningshjelp.	Föreningens medlemmar.	1866 ¹³ / ₁₂	Sjukvårdsbidrag å 7.	80	1,447.78	En styrelse bestående af 9 medlemmar.	31)
115. Goodtemplars sjuk- och begrafningskassaförening.	Att vid sjukdomstillfalle eller dödsfall inom föreningen lemna sjuk- eller begrafningshjelp.	Medlemmar af Goodtemplarlogerna »Sölve» och »Eken».	1889 ⁹ / ₈	4	46	75.66	En styrelse bestående af sex ledamöter.	32)
Summa			—	20	3,876	81,465.42		

I förra femårsberättelsen omförmälda arbetareföreningen, arbetareföreningens sparkassa och s. k. tioöresafdelning hafva i början af perioden upphört.

E. I Ronneby stad.

116. Hundramannaförening.	Föreningens uppgift är, att medlemmarne understödja hvarandra vid inträffande sjukdom samt vid dödsfall bidraga till den afidnes anständiga begrafning.	H. Österling, tidsningsredaktör, A. Röing polisuppsyningsman, N. M. Sällström skollärare.	1877 ²⁹ / ₈	14	244	428.21	H. J. Dahlqvist, urmakare.	
---------------------------	---	---	-----------------------------------	----	-----	--------	----------------------------	--

A n m ä r k n i n g a r :

1) Stiftelsens sammanlagda tillgångar bestå af $\frac{1}{2}$ mtl n:o 25 Östra Rödeby. kr. 32,229.30
 " " " " " Diverse inventarier " 588.00
 " " " " " Utlånta penningar " 60,369.80

Kronor 93,187.10.

2) Vid dödsfall inbetalas af hvarje medlem 50 öre. — 3) Hvarje medlem erlägger vid inträdet i kassan 1 kr. till kassans grundfond och derefter månatligen 55 öre till kassans rörelsekapital. — 4) Hvarje medlem erlägger i inträdesafgift 5 kr. och i årsafgift 1 kr. — 5) Hvarje medlem erlägger i inträdesafgift 2 kr. och vid medlems dödsfall 1 kr. — 6) Hvarje delegare insätter vid inträdet i kassan 31 kr. 50 öre utom inträdesafgift, hvars storlek är beroende af den inträdandes ålder, erlägger hvarje manlig delegare 1 kr. i kvartalet. — 7) Hvarje delegare inbetalar vid timadt dödsfall 1 kr. 50 öre för man, 50 öre för qvinna och 25 öre för barn. — 8) Hvarje manlig medlem betalar 1 kr. i kvartalet. — 9) Hvarje delegare erlägger inskrifningspenningar samt årligen 4 kr. — 10) Hvarje delegare erlägger 1 kr. i inträdesafgift samt 3 kr. årlig afgift. — 11) Utom inträdesafgift, hvars storlek är beroende af den inträdandes ålder, erlägges 4 kr. i årlig afgift. — 12) Hvarje delegare erlägger inträdesafgift, hvars storlek är beroende af den inträdandes ålder. — 13) Hvarje delegare erlägger inträdesafgift, hvars storlek är beroende af den inträdandes ålder samt 50 öre i månaden, äfvensom 50 öre vid någon delegares död. — 14) Hvarje manlig delegare betalar 4 kr. årligen. — 15) Hvarje delegare erlägger 3 kr. om året i 20 års tid efter inträdet. — 16) Hvarje delegare betalar inträdesafgift, hvars storlek beror af ålder samt årligt bidrag af 4 kr. — 17) Hvarje delegare erlägger vid inträdet 750 kr. kontant eller också detta belopp med kontant 150 kr. och med revers 3,600 kr. med 6 % ränta, att årligen afbetala $\frac{1}{10}$. — 18) Hvarje delegare erlägger 220 kr. i inträdesafgift och 1 kr. i årsafgift. — 19) Hvarje delegare erlägger 10 kr. i årsafgift samt icke burskaps-egande delegare inträdesafgift 150 kr. — 20) Till sjukhjelpsfonden erlägges af hvarje medlem 50 öre i månaden och till begrafningshjelpsfonden af en del medlemmar 1 kr., af en del 50

öre samt minderårige 25 öre då dödsfall inträffar. — 21) Räntan användes till beklädnad till från institutet afgående elever. — 22) Läroverket för flickor i Karlskrona uppbär hälften af årliga behållningen vid fonden. — 23) Donators brorson uppbär under sin listid af fondens årliga afkastning 500 kr. Återstoden användes till bokinköp. Efter n. v. stipendiatens död utdelas hela afkastningen till lärjungar under och efter skoltiden, i senare fallet högst 3 år. — 24) Donationen lyder å 10,000 kr. Kapitalet ännu icke utfallit. Stipendiaternas antal bestämdt till 5. — 25) Medlen utgå enligt donators föreskrift af egendomen Tubbaryd med 300 kr. årligen, motsvarande 5 % ränta af ett kapital af 6,000 kr. och skola af läroverkskollegiet utdelas till lika belopp mellan 6 ynglingar. — 26) Enligt donationsbrevet skall fonden bokföras bland läroverkets tillgångar, under förutstående namn. Hittills har dock kapitalet varit inestående hos P. A. Dahls arfvingar och räntan med 5 % erlagts. — 27) Teckning af aktier i vestra Blekinge jernväg. — 28) Inträdesafgifterna äro 400, 200 eller 100 kr., som berättigar enka efter delegare till respektive 200, 100 eller 50 kr. årlig pension. — 29) Inträdesafgift 50 kr., årsafgift 6 kr. — 30) Kassan har 4 klasser. I första klassen inträdesafgift 16 kr. och klassafgift 800 kr.; i andra klassen inträdesafgift 8 kr. och klassafgift 400 kr.; i tredje klassen inträdesafgift 4 kr. och klassafgift 200 kr. samt i fjerde klassen inträdesafgift 2 kr. och klassafgift 100 kr., med vissa procent förhöjning i klassafgiften då delegare är 10 eller flera år äldre än hustrun i stigande progression efter åldersskillnadens storlek; utgörande årliga pensionen i 1:a klass 400 kr., i 2:a 200 kr., i 3:e 100 kr. och i 4:e 50 kr. — 31) Sjukvårdsbidraget vexlar mellan 3, 5 och 7 kr. i veckan, efter delegares vid början af året bestämda inbetalning. — 32) Till delaktighet i föreningen äro berättigade alla i Sölvesborgs Goodtemplarloger inskrifna medlemmar från 17 till 60 års ålder. Inträdesafgiften utgör 50 öre. Vid inträffande sjukdoms- eller dödsfall erlägges af medlemmarne afgift, hvars belopp bestämes med ledning af antalet medlemmar och det bidrag som skall lemnas.